

Na temelju Statuta Hrvatskog saveza za orijentacijsko trčanje od 13.07.2010. godine, a sukladno s važećim natjecateljskim pravilima IOF-a, Pravilnik za orijentacijska natjecanja odobrio je Izvršni odbor na 47. sjednici održanoj 15. svibnja 2015.

Pravilnik

za orijentacijska natjecanja

Pravilnik stupa na snagu danom donošenja te je mjerodavan za natjecanja obuhvaćena kalendarom natjecanja Hrvatskog orijentacijskog saveza.

U Zagrebu, 15. svibnja 2014. godine.

SADRŽAJ:

1	Temeljne odredbe.....	1
2	Definicije	1
3	Vrste orijentacijskih natjecanja.....	2
4	Sustav natjecanja.....	3
5	Prijava za organizaciju natjecanja	4
6	Kategorije	5
7	Sudjelovanje.....	6
8	Troškovi.....	7
9	Obavijesti o športskoj priredbi.....	7
10	Prijave.....	8
11	Putovanje i prijevoz	8
12	Ogledni trening.....	8
13	Startne liste i raspored u kvalifikacijskim skupinama.....	9
14	Službeni sastanak.....	14
15	Natjecateljski teren.....	15
16	Karta.....	11
17	Staze	11
18	Zabranjena područja i obavezne dionice	12
19	Opisi kontrola	12
20	Postavljanje kontrola i oprema.....	13
21	Ovjera obilaska staze.....	14
22	Oprema natjecatelja.....	14
23	Start.....	15
24	Cilj i mjerenje vremena	16
25	Rezultati.....	18
26	Kup Hrvatske	19
27	Kup Hrvatske – orijentacijsko trčanje	20
28	Sprint kup Hrvatske	21
29	Štafetni kup Hrvatske	22
30	Kup Hrvatske, orijentacija brdskim biciklom	22
31	Proglašenje i nagrade	23
32	Fair play.....	24
33	Povjerenik za natjecanja.....	25
34	Kontrola natjecanja	25
35	Prigovori	27
36	Žalbe.....	27
37	Izveštaj s natjecanja	28
38	Reklamiranje i sponzorstvo	29
39	Odnosi s javnošću.....	29
40	Stegovne mjere	29
41	Privitak 1: Odluke koje IO donosi prije početka natjecateljske sezone	30
42	Privitak 2: Natjecateljske kategorije – pravo nastupa 2012-2016.g.	31
43	Privitak 3: Pravilnik o registraciji, prelasku i utvrđivanju odštete.....	32

44 Pravitak 4: Ciljevi Sporazuma iz Leibniza	33
45 Pravitak 5: Upute za planiranje staza za orijentacijsko trčanje	33
46 Pravitak 6: Upute za planiranje štafetnih natjecanja	41
47 Pravitak 7: Očekivana vremena pobjednika i preporučene dužine staza.....	60
48 Pravitak 8: Popis kontrolora i postavljča staza za 2012. godinu	61

1 Temeljne odredbe

- 1.1 Natjecateljski pravilnik (u daljnjem tekstu: Pravilnik) uređuje orijentacijska natjecanja koja se održavaju pod nadzorom Saveza, uvjete i postupak dodjele, pripreme, provedbe i obradu rezultata s tih natjecanja te prava i dužnosti svih sudionika i službenih osoba.
- 1.2 Organizator natjecanja može odrediti dodatna pravila koja su u suglasnosti s ovim Pravilnikom. Takva pravila mora odobriti Izvršni odbor Hrvatskog orijentacijskog saveza. Zahtjevi za odstupanje od Pravilnika moraju biti dostavljeni Izvršnom odboru najmanje 3 mjeseca prije održavanja natjecanja.
- 1.3 Odredbe ovog Pravilnika kao i dodatna pravila obvezuju svakog natjecatelja, službeno vodstvo momčadi i ostale osobe koje sudjeluju u organizaciji ili su na bilo koji način u kontaktu s natjecateljima.
- 1.4 Pravilnik tumači Izvršni odbor Hrvatskog orijentacijskog saveza. Sportski fair-play vodeći je princip tumačenja ovog Pravilnika.
- 1.5 Izvršni odbor Hrvatskog orijentacijskog saveza može usvojiti posebne pravilnike i odredbe te odlučiti o njihovoj primjeni na natjecanjima pod nadzorom Saveza, na primjer: Anti-doping pravilnik, Međunarodna specifikacija za izradu orijentacijskih karata (International Specification for Orienteering Maps), Principi za planiranje staza te Pravilnik za opise kontrolnih točaka IOF-a.
- 1.6 Organizator natjecanja mora zadovoljiti sve suvremene kriterije zaštite okoliša.

2 Definicije

- 2.1 Orijentacija je sport u kojem natjecatelji samostalno obilaze unaprijed određeni broj kontrolnih točaka (dalje KT) označenih na terenu, u (uglavnom) najkraćem mogućem vremenu uz pomoć karte i kompasa
- 2.2 Orijentacijski sport ima definirane sportske grane:
 - orijentacijsko trčanje/ foot orienteering ;
 - orijentacija brdskim biciklima (MTBO)/ mtb orienteering ;
 - precizna orijentacija/ trail orienteering ;
 - skijaška orijentacija/ ski orienteering ;
- 2.3 Osobu bilo kojeg spola ovaj Pravilnik definira kao „natjecatelja“ (u daljnjem tekstu: natjecatelj).
- 2.4 Hrvatski orijentacijski savez u daljnjem je tekstu naveden kao „Savez“, a Izvršni odbor Hrvatskog orijentacijskog saveza kao „IO“.

3 Vrste orijentacijskih natjecanja

- 3.1 Vrste orijentacijskih natjecanja razlikuju se prema:
-

- **načinu kretanja:**
 - orijentacijsko trčanje;
 - orijentacijsko skijaško trčanje;
 - orijentacija brdskim biciklom (MTBO);
 - precizna orijentacija (samo po dozvoljenim stazama);
 - ostali načini;
- **vremenu održavanja natjecanja:**
 - dnevna (po dnevnoj svjetlosti);
 - noćna (po mraku);
- **tipu natjecanja:**
 - pojedinačna (nezavisno natjecanje pojedinaca);
 - štafetna (dva ili više članova ekipa trče uzastopne pojedinačne utrke);
 - ekipna (dva ili više pojedinaca čine ekipu i natječu se zajedno);
- **načinu određivanja konačnog rezultata natjecanja:**
 - jednodnevno natjecanje.
 - višednevno natjecanje - kombinacija rezultata dvije ili više utrka, održanih tijekom više dana, daje konačan rezultat.
 - kvalifikacijsko natjecanje - natjecatelji se kvalificiraju za finale putem jedne ili više kvalifikacijskih utrka u kojima mogu biti raspoređeni u različite grupe. Mogu se održati A, B finala itd., tako da su natjecatelji koji nastupe u B-finalu plasirani iza natjecatelja A-finala itd.
- **redoslijedu posjećivanja KT:**
 - zadanim redoslijedom - obilazak je unaprijed određen.
 - neodređenim redoslijedom – natjecatelj samostalno odlučuje o redoslijedu obilaska KT.
- **duljini staze:**
 - sprint
 - srednje staze
 - duge staze
 - ostale duljine

4 Sustav natjecanja

- 4.1 Pojam klub predstavlja punopravnog ili privremenog člana Saveza te klub sa statusom privremenog člana.
- 4.2 Svaki klub ima određenu kraticu svojeg naziva koja se sastoji od prva tri znaka naziva (osim ako je kratica već zauzeta; u tom se slučaju uzima prvi sljedeći slobodni znak).
- 4.3 Kratice su stalne i nasljeđuju se iz godine u godinu. U slučaju više riječi u nazivu, kratica se sastavlja od prvog znaka prve riječi i prvih znakova sljedećih riječi.
- 4.4 Svaki klub može predložiti kraticu svojeg naziva.
- 4.5 Pravo prvenstva ima klub koji je koristio kraticu prethodne godine.
- 4.6 U svim pisanim materijalima dopušteno je koristiti samo propisane kratice ili pune nazive klubova.
- 4.7 Kratice inozemnih klubova sastavljaju se na isti način kao u točki 4.2., ali su privremenog karaktera.
- 4.8 Ako se u nekom izvješću koriste takve kratice, na kraju izvješća s natjecanja moraju biti navedena pojašnjenja (potpuna imena klubova).
- 4.9 Pojam priredba obuhvaća sve vidove jednog orijentacijskog natjecanja koji uključuje i organizacijski dio u koji spadaju izvlačenje startnih brojeva (mjesta), sastanci voditelja momčadi i svečanosti vezane uz natjecanje.
- 4.10 Priredba (npr. prvenstvo) može obuhvaćati više od jednog natjecanja.
- 4.11 IO određuje organizatora priredbe ili natjecanja te ga definira kalendarom natjecanja.
- 4.12 Međunarodna natjecanja otvorenog i zatvorenog tipa (npr. Svjetsko prvenstvo) koja se održavaju na području Republike Hrvatske, organiziraju se prema pravilnicima IOF-a.
- 4.13 Prvenstva Hrvatske raspisuju se za: sprint, duge i srednje staze, štafetu i noćnu orijentaciju. Prvenstva Hrvatske su službena natjecanja na kojima se dodjeljuje naslov prvaka Hrvatske.
 - Prvenstvo Hrvatske u sprintu raspisuje se za sve najjače dobne kategorije.
 - Prvenstvo Hrvatske na srednjim stazama raspisuje se za sve najjače dobne kategorije.
 - Prvenstvo Hrvatske na dugim stazama raspisuje se za sve najjače dobne kategorije.
 - Prvenstvo Hrvatske u štafeti raspisuje se za uzraste seniori (M/Ž21 s tri izmjene), juniori (M/Ž20 s dvije izmjene), veterani (M35 s dvije izmjene) i kadeti (M/Ž16 s dvije izmjene).
 - Prvenstvo Hrvatske u noćnoj orijentaciji raspisuje se za uzraste seniori (M/Ž21), juniori (M/Ž20), veterani (M/Ž35) i kadeti (M/Ž16).

- 4.14 Prvenstvo Hrvatske organizira organizator po odobrenju Izvršnog odbora sukladno Pravilniku za orijentacijska natjecanja i kalendaru natjecanja Saveza.
- 4.15 Prvenstva Hrvatske mogu biti organizirana kao zasebna natjecanja ili u okviru neke druge priredbe (natjecanja). Ako se utrka za jedno od nabrojanih državnih prvenstava organizira u okviru višednevnog natjecanja, mora biti prva. Na dan navedenih prvenstava ne mogu biti organizirane druge utrke za Kup i prvenstva Hrvatske.
- 4.16 Kup Hrvatske, Sprint kup i Štafetni kup Hrvatske su ligaška natjecanja na kojima se dodjeljuje naslov pojedinačnog i ekipnog pobjednika kupa. Kup Hrvatske i Sprint kup Hrvatske održavaju se svake godine i sastoje se od niza pojedinačnih utrka. Štafetni kup održava se svake godine i sastoji se od niza štafetnih utrka.
- Utrke za Kup Hrvatske, Sprint kup i Štafetni kup Hrvatske po odobrenju IO-a organizira organizator, prema Pravilniku za orijentacijska natjecanja i kalendaru natjecanja Hrvatskog orijentacijskog saveza.
 - U Hrvatskoj se organizira Kup Hrvatske (srednje staze, duge staze, šumski sprint) te Sprint kup Hrvatske (sprint).
 - Broj utrka za Kup Hrvatske, Sprint kup i Štafetni kup Hrvatske određuje IO.
 - IO može donijeti dodatne posebne odluke za Kup Hrvatske, Sprint kup i Štafetni kup Hrvatske. Odluke treba definirati i iznijeti najmanje 3 mjeseca prije početka natjecanja u Kupu za koji se odluka donosi.
- 4.17 Ostala natjecanja su natjecanja koja se nalaze u godišnjem kalendaru natjecanja Hrvatskog orijentacijskog saveza i održavaju se prema Pravilniku za orijentacijska natjecanja Saveza.
- 4.18 Neslužbena natjecanja su natjecanja koja u potpunosti ne podliježu odredbama Pravilnika za orijentacijska natjecanja. Uobičajena odstupanja su u broju kategorija, duljinama staza, pripremi karata i opisa (npr. natjecatelji sami precrtavaju stazu), a preporuča se da klub koji provodi organizaciju neslužbenog natjecanja u što većem obimu poštuje Pravilnik.

5 Prijava za organizaciju natjecanja

- 5.1 Svaki klub može podnijeti prijavu za organizaciju jednog ili više natjecanja.
- 5.2 Službena prijava dostavlja se IO-a.
- Za prijavu se koristi prijavn list za natjecanja na kojem moraju biti navedene sve informacije o natjecanju.
 - Klub koji se prijavi za organizaciju natjecanja odgovoran je za njegovo provođenje. Organizator natjecanja na kojem je utrka u pojedinoj kategoriji proglašena neregularnom dužan je tijekom natjecateljske sezone ponoviti utrku za dotičnu kategoriju.
 - IO na temelju pristiglih prijava donosi odluku o davanju prava na organizaciju državnih prvenstava i kup utrka na području Republike Hrvatske i to definira kroz kalendar natjecanja.

- 5.3 Prijavu za organizaciju natjecanja klub treba podnijeti:
- Regionalno prvenstvo – tri godine prije organizacije;
 - Višednevna natjecanja (3 i više natjecateljskih dana) – dvije godine prije organizacije;
 - WRE utrke - do 01. lipnja u tekućoj godini za narednu sezonu;
 - Prvenstva Hrvatske - do 15. rujna u tekućoj godini za narednu sezonu;
 - KUP - do 15. rujna u tekućoj godini za narednu sezonu,
- 5.4 Za ostala međunarodna natjecanja IOF-a, rok se definira sukladno razini natjecanja kojeg se želi organizirati prema smjernicama za podnošenje kandidature IOF-u.
- 5.5 Za organizaciju natjecanja međunarodnog značaja, klubovi moraju podnijeti pismenu kandidaturu IO-u, a kroz obrazloženje projekta pojasniti svoje ciljeve, potrebe i vođenje organizacije natjecanja.
- 5.6 Odluku o utrkama koje će biti predložene IOF-u za uvrštenje u kalendar WRE natjecanja donosi IO.
- 5.7 IO do 01. prosinca tekuće godine definira godišnji kalendar događaja u kome se određuju organizacijske i natjecateljske aktivnosti Saveza najkasnije za narednu sezonu.

6 Kategorije

- 6.1 Natjecatelji su podijeljeni u kategorije sukladno njihovom spolu, godinama i znanju. Žene se mogu natjecati i u muškim kategorijama u kojima pravo nastupa imaju muškarci njihove dobi (**Privitak 2**).
- 6.2 Za kategorije se upotrebljavaju oznake koje se sastoje od tri dijela. Prvi dio je oznaka spola – slovo M za muškarce ili Ž za žene, drugi dio je oznaka najmanje/najveće dobi, a treći dio je oznaka kvalitete (piše se samo ako je dobna skupina podijeljena po kvaliteti na dvije ili više kategorija) – od bolje ka slabijoj slovo E, A, B ili C. Na međunarodnim natjecanjima (WRE) oznake moraju pisati i na engleskom jeziku (M i W).
- 6.3 Natjecatelji koji navršavaju 20 ili manje godina do kraja kalendarske godine pripadaju kategoriji koja uključuje njihove godine starosti. Natjecatelji mlađi od 20 godina mogu nastupiti u najviše sljedećoj jačoj dobnoj kategoriji od one kojoj pripadaju, osim po odluci IO-a.
- 6.4 U slučaju spajanja više kategorija u jednu kao mjerilo prelaska gleda se najjača od spojenih kategorija po ključu veteranska, seniorska, juniorska, kadetska. Npr. na natjecanju na kojem nema kategorije M18, natjecatelj iz M16 mora tražiti odobrenje da nastupi u M20 (iako u njoj nastupaju natjecatelji iz M18).
- 6.5 Natjecatelji koji navršavaju 21 ili više godina od početka kalendarske godine pripadaju kategoriji koja uključuje njihove godine starosti. Mogu nastupati u jačim dobnim kategorijama do uključujući M21 i Ž21.

- 6.6 Glavne natjecateljske kategorije nose naziv M21 i Ž21, za muškarce odnosno žene. Elitna (E) kategorija može se otvoriti samo za kategoriju M21 i Ž21. U takvoj kategoriji nastupa ograničen broj natjecatelja koji su stekli pravo nastupa temeljem osvojenog plasmana u Kupu Hrvatske prethodne sezone ili odlukom IO-a.

7 Sudjelovanje

- 7.1 Natjecatelj tijekom jedne natjecateljske sezone može na natjecanjima u ingerenciji Saveza nastupati samo za jedan klub kojeg predstavlja na domaćim i međunarodnim natjecanjima.
- IO odlučuje o razdoblju natjecateljske sezone.
 - Prelazni rok za natjecatelje teče od početka tekuće godine do početka tekuće natjecateljske sezone.
 - Klub u koje prelazi natjecatelj koji se prošle godine natjecao u seniorskim E i A kategorijama, najjačim juniorskim i najjačoj muškoj veteranskoj kategoriji dužan je bivšem klubu platiti odštetu, ovisno o kvaliteti natjecatelja, ako je isti imao potpisan ugovor s klubom. (Sukladno Pravilniku o registraciji, prelasku i utvrđivanju odštete (**Privitak 3**)).
 - Arbitražu provodi IO na zahtjev jedne od stanaka te se naplaćuje 500,00 kn.
- 7.2 Natjecatelji koji se natječu za pojedini klub moraju biti njegovi članovi, a članstvo u klubu se dokazuje važećom iskaznicom kluba, odnosno registracijom u Savezu.
- 7.3 Natjecatelje se registrira pismenom prijavom kluba tajniku Saveza odnosno osobi zaduženoj za registraciju.
- 7.4 Prijava mora sadržavati:
- Kopiju domovnice (ako već nije predana);
 - Ime, prezime, datum rođenja i kategoriju za koju se natjecatelj registrira;
 - Potvrdu o uplati klupske članarine Savezu.
- 7.5 Svaki klub mora odrediti voditelja odnosno kontakt osobu te pismeno dostaviti IO-u njegovo ime i prezime, adresu i broj telefona, za kontakt, prije početka natjecateljske sezone.
- 7.6 Na Prvenstvu Hrvatske rezultate ostvaruju samo registrirani natjecatelji, državljani Republike Hrvatske.
- 7.7 Ako klub nije u mogućnosti sačiniti potpunu štafetnu momčad, može se dopustiti sudjelovanje nepotpunih štafeta ili mješovitih štafeta sastavljenih od članova iz različitih klubova uz posebnu dozvolu IO-a.
- 7.8 Klubovi su odgovorni da natjecatelji imaju izvršen liječnički pregled prije natjecanja. Dok Ministarstvo zdravstva ne objavi popis ustanova sportske medicine i medicine rada koje su ovlaštene za provedbu pregleda priznat će se i potvrda obiteljskog liječnika, ali je poželjno da se pregled obavi u ustanovi sportske medicine. Registracija se priznaje tek nakon liječničkog pregleda. Natjecatelji bez liječničkog pregleda moraju nastupiti u Open kategoriji.

8 Troškovi i startnina

- 8.1 Troškove organizacije priredbe (natjecanja) snosi organizator.
- 8.2 Registrirani natjecatelji plaćaju 35kn za seniore i starije odnosno 25 kn za juniore i mlađe.
- 8.3 Svaki klub ili pojedini natjecatelj odgovoran je za plaćanje startnine načinom navedenim u pozivu za natjecanje.
- 8.4 Za naknadne prijave određuje se naknadna startnina. Za naknadnu prijavu plaća se dodatnih 20 kn.
- 8.5 Organizator snosi putne troškove kontrolora, kao i dvije dnevnice za kontrolore koje sam imenuje ili ih je odredio IO. Kontrolorom može biti imenovana samo osoba koja posjeduje licencu kontrolora.
- 8.6 Utrke koje se boduju za svjetsku ranglistu (WRE) pored kontrolora kojeg postavlja IO trebaju imati i IOF savjetnika čije troškove snosi organizator natjecanja.
- 8.7 Organizator natjecanja na kojem je utrka u pojedinoj kategoriji proglašena neregularnom dužan je natjecateljima iz te kategorije vratiti iznos startnine.

9 Obavijesti o sportskoj priredbi

- 9.1 Sve obavijesti i svečanosti moraju biti na hrvatskom jeziku. Službene obavijesti moraju biti dostavljene klubovima u pismenom obliku. Usmene obavijesti mogu se davati samo u hitnim slučajevima.
- 9.2 Obavijesti za međunarodna natjecanja moraju biti na hrvatskom i engleskom jeziku.
- 9.3 Poziv mora sadržavati sljedeće obavijesti:
 - Naziv natjecanja;
 - Datum, vrstu natjecanja i vrstu staza;
 - Naziv kluba organizatora, ime i prezime glavnog organizatora;
 - Ime i prezime postavljачa staza;
 - Ime i prezime kontrolora;
 - Adresu i telefonski broj za obavijesti i kontakt s medijima;
 - Mjesto održavanja natjecanja, opis puta do mjesta održavanja;
 - Kategorije i moguća ograničenja nastupa;
 - Nagrade;
 - E-adresu prijave;
 - Zadnji rok prijave;
 - Iznos startnine, ostala plaćanja i način uplate;
 - Vrstu i troškove smještaja;
 - Očekivana vremena pobjednika ako odstupaju od uobičajenih;

- Udaljenost između parkirališta i mjesta okupljanja;
- Udaljenost od cilja (tj. mjesta okupljanja) do starta;
- Opis zemljišta, opasnosti i mogućnost treninga;
- Naziv i mjerilo karte, ekvidistancu i godinu izdanja;
- Vrijeme prvog starta;
- Dan i mjesto izvlačenja startnih vremena (brojeva);
- Vrijeme proglašenja.

9.4 Poziv na natjecanje se upućuje e-poštom najkasnije 30 dana prije natjecanja.

10 Prijave

10.1 Prijave moraju biti poslane sukladno uputama navedenim u pozivu.

10.2 Za svakog natjecatelja u prijavi moraju biti navedene sljedeći podaci:

- ime i prezime;
- kategorija u kojoj se natječe;
- godina rođenja;
- elektronski broj SI-čipa;
- WRE broj za registrirane natjecatelje na WRE natjecanjima.

Naknadne prijave mogu biti odbijene ako na startnoj listi nema slobodnih mjesta u traženoj kategoriji. Organizator je obavezan staviti barem 2 slobodna mjesta u svakoj kategoriji za naknadne prijave.

10.3 Natjecatelj se na svakoj utrci može prijaviti i nastupiti u samo jednoj kategoriji.

10.4 Natjecateljima ili klubu koji nije platio startninu organizator neće dopustiti sudjelovanje.

10.5 Mjesto prijava otvara se najkasnije 2 sata prije, a zatvara 1 sat prije prvog starta.

10.6 U štafeti imena članova štafetne momčadi i njihov poredak moraju biti dostavljeni organizatoru najkasnije 2 sata prije prvog starta.

11 Putovanje i prijevoz

11.1 Svaki klub odgovoran je za organizaciju prijevoza svojih članova na natjecanje.

11.2 Prijevoz između mjesta boravka, natjecateljskog centra, mjesta natjecanja, itd. može organizirati organizator ili klub.

12 Ogledni trening

12.1 Za značajna natjecanja organizator je dužan ponuditi mogućnost oglednog treninga.

13 Startne liste i raspored u kvalifikacijskim skupinama

- 13.1 Kod pojedinačnog starta, natjecatelji startaju jedan po jedan u svojoj kategoriji u istim vremenskim razmacima.
- 13.2 Kod pojedinačnih natjecanja u orijentacijskom trčanju i orijentaciji brdskim biciklom u svim kategorijama obavezan je poludirigirani ždrijeb na način da se odrede nositelji kategorija prema plasmanu u Kupovima Hrvatske (1. do 3. mjesto na utrkama tekuće sezone, dok kod prve utrke u sezoni važe rezultati od prethodne godine). Startni interval između nositelja mora biti najmanje dva mjesta.
- 13.3 Kod masovnog starta, svi natjecatelji iste kategorije startaju istovremeno; u štafeti se to primjenjuje na natjecatelje koji startaju u prvoj izmjeni.
- 13.4 Kod hendikep (tzv. lovačkog) starta, natjecatelji startaju jedan po jedan u startno vrijeme i vremenskom razmaku koji su određeni prethodnim rezultatima.
- 13.5 Izvlačenje startnih vremena (brojeva) mora biti javno. Izvlačenje se može obavljati ručno ili pomoću računala.
- 13.6 Startna lista se mora objaviti najkasnije dan prije natjecanja. Ako se organizira kvalifikacijska utrka istog dana kad i finale, startna lista finala mora biti objavljena najkasnije 1 sat prije prvog starta.
- 13.7 Naknadno prijavljene natjecatelje treba svrstavati redom na predviđena prazna startna mjesta (VAC), od početka prema kraju.
- 13.8 Na natjecanjima za koja se održavaju kvalifikacije, ždrijebanje za kvalifikacijske utrke mora zadovoljavati sljedeće uvjete: natjecatelji iz različitih kvalifikacijskih skupina startaju istovremeno, uz iznimku posljednjeg u skupini; natjecatelji moraju biti raspoređeni u kvalifikacijske skupine kako bi one bile što je više moguće jednake jakosti; raspored natjecatelja u različitim skupinama određuje se tako da su natjecatelji iz istog kluba raspoređeni između skupina jednoliko koliko je više moguće. Na startnoj listi u kvalifikacijskim utrkama ne smije biti vidljivo koji natjecatelj trči u kojoj kvalifikacijskoj skupini.
- 13.9 Startna lista finala ovisi o rezultatima postignutim u kvalifikacijskim utrkama. Natjecatelji startaju obrnutim redoslijedom, odnosno najbolji starta posljednji. Ako je unutar jedne kvalifikacijske skupine dva ili više natjecatelja zauzelo isti plasman, ždrijebanjem se odlučuje o njihovom startnom poretku unutar skupine (npr. ako su dva natjecatelja skupine zauzela 6. mjesto, bacanjem kovanice odlučuje koji od njih je na 6., a koji na 7. startnom mjestu unutar skupine). Natjecatelji koji su zauzeli ista mjesta u različitim skupinama startaju u jednakom razmaku ovisno o broju svoje skupine; slijed skupina je 1, 2, 3,... 4; a pobjednik skupine koja nosi najveći broj starta posljednji.
- 13.10 Startni interval pojedinačnog starta na dugim stazama je najmanje 3 minute. Ako kategorija ima više od 40 prijavljenih natjecatelja interval starta je najmanje 2 minute. U najjačim seniorskim kategorijama startni interval pojedinačnog starta je najmanje 4 minute.
- 13.11 Startni interval na natjecanjima na srednjim stazama je najmanje 2 minute.

- 13.12 Startni interval na natjecanjima u sprintu je najmanje 1 minuta.
- 13.13 Natjecatelje treba rasporediti jednoliko unutar ukupnog vremena starta (koje ovisi o najbrojnijoj kategoriji). Ako su staze ili prve tri KT iste, prvo moraju startati natjecatelji iz jače kategorije. Nakon što startaju svi natjecatelji iz jače kategorije mogu startati natjecatelji iz slabije kategorije i tako redom.
- 13.14 Preporuča se da nitko ne starta u nultoj i prvoj minuti.
- 13.15 Pri izvlačenju startnih brojeva u masovnom startu, startni brojevi ne smiju ukazivati na kombinaciju staze.
- 13.16 Kombinacije staza su tajne do starta posljednjeg natjecatelja.
- 13.17 Na državnom prvenstvu u štafeti, prijavljenim momčadima dodjeljuju se startni brojevi ovisno o njihovom plasmanu na posljednjem prvenstvu. Ostale momčadi dobivaju startne brojeve slijedeći abecedni red. Razmještaj različitih kombinacija staza uz startne brojeve mora provjeriti kontrolor natjecanja.
- 13.18 Nepotpune i mješovite štafetne momčadi startaju istovremeno s ostalima.
- 13.19 Strani državljani i neregistrirani natjecatelji startaju prije svih državljana Republike Hrvatske, na svim državnim prvenstvima osim na štafetnom prvenstvu gdje startaju u zajedničkom startu svih štafeta.
- 13.20 Bračni parovi s malom djecom mogu tražiti od organizatora maksimalno razdvojena startna vremena u svojim kategorijama.

14 Službeni sastanak

- 14.1 Organizator može organizirati i službeni sastanak uoči natjecanja.
- 14.2 Kontrolor predsjedava ili nadgleda sastanak.
- 14.3 Natjecateljska dokumentacija (startni brojevi, kontrolni kartoni, startne liste, opisi kontrola, raspored prijevoza, posljednje obavijesti itd.) moraju biti uručene voditeljima momčadi prije početka sastanka.
- 14.4 Tijekom sastanka voditeljima momčadi mora se omogućiti postavljanje pitanja.

15 Natjecateljski teren

- 15.1 Natjecateljski teren mora biti pogodan za postavljanje natjecateljskih staza.
- Ciljevi Sporazuma iz Leibnitz-a (**Privitak 4**) trebaju biti razmotreni prilikom odabira terena i mjesta natjecanja te prilikom postavljanja staza.
- 15.2 Natjecateljski teren je zatvoren za orijentiranje (kretanje s kartom) od dana objave poziva za natjecanje ili najkasnije 2 mjeseca prije početka natjecanja.
- 15.3 Pri pripremi i provođenju orijentacijskih natjecanja moraju se poštivati sva pravila i zakoni očuvanja prirode, šumarije, lova i sl.

16 Karta

- 16.1 Karte, staza i dodatni tisak na karti mora biti označen, ucrtan i tiskan prema važećim IOF pravilnicima:
- za sve discipline osim sprinta prema međunarodnom standardu za izradu orijentacijskih karata (ISOM-u);
 - za sprint natjecanja prema međunarodnom standardu za izradu sprint orijentacijskih karata (ISSOM-u);
 - za natjecanja u preciznoj orijentaciji prema međunarodnom standardu za izradu sprint orijentacijskih karata (ISSOM-u), iznimno prema međunarodnom standardu za izradu orijentacijskih karata (ISOM-u) uz mjerilo 1:4000 ili 1: 5000, uz simbole veličine 150% u odnosu na mjerilo 1:15000;
 - za natjecanja u orijentaciji brdskim biciklima međunarodnom standardu za izradu orijentacijskih karata za orijentaciju brdskim biciklima (ISMTBOM-u).
- 16.2 Natjecateljske karte trebaju biti u mjerilu 1:15000, 1:10000, 1:5000 ili 1:4000 (te 1:7500 i 1:20 000 za MTBO) s izohipsama na 5, 2,5 ili 2 metra, ovisno o nagibu terena.
- 16.3 Druga mjerila mogu se koristiti uz odobrenje IO-a.
- 16.4 Preporuča se da mjerilo karte za natjecanje na dugim stazama bude 1:15000.
- 16.5 Za natjecanja na srednjim stazama, noćnim natjecanjima i štafeti preporuča se mjerilo 1:10000.
- 16.6 Za natjecanja u sprintu preporuča se mjerilo karte: 1:5000, 1:4000 ili krupnije te da su karte izrađene po ISSOM-u.
- 16.7 Za veterane, kadete i djecu se i na dugim stazama preporuča mjerilo 1:10000.
- 16.8 Pogreške na karti i izmjene nastale nakon što je karta otisnuta moraju se ispraviti ako imaju utjecaj na natjecanje.
- 16.9 Organizator je dužan kartu zaštititi od vlage.
- 16.10 Na dan natjecanja, upotreba bilo koje karte natjecateljskog područja od strane natjecatelja ili voditelja (predstavnik) kluba je zabranjena.
- 16.11 Savez i udruge članice imaju pravo bez naknade organizatoru objaviti karte s ucrtanim stazama na internetu.

17 Staze

- 17.1 Staze se planiraju prema Uputama za planiranje orijentacijskih staza (IOF Principles for Course Planning) **(Privitak 5)** i Sporazumu iz Leibnitz-a **(Privitak 4)**.
- 17.2 Staza se zamišlja tako da ispita navigacijsku vještinu, koncentraciju, kao i psihofizičke sposobnosti natjecatelja. Sve staze trebaju uključiti što je moguće veći raspon različitih orijentacijskih tehnika.
- 17.3 Prilikom postavljanja staza za različite discipline treba poštovati Upute za postavljanje staza po disciplinama.

- 17.4 Kod orijentacijskog trčanja duljina staze mjeri se pravocrtno od starta preko kontrola do cilja uz odstupanja od prave crte isključivo zbog fizički neprelaznih prepreka (neprelaznih ograda, jezera, neprelaznih stjenovitih odsjeka), zabranjenih područja ili obaveznih dionica.
- 17.5 Ukupan uspon mjeri se kao uspon u metrima uzduž najbrže (idealne) varijante.
- 17.6 Ukupan uspon staze ne treba preći 5% duljine idealne varijante.
- 17.7 Za kvalifikacijske utrke, staze paralelnih kvalifikacijskih skupina moraju biti što je moguće više iste duljine i tehničke težine.
- 17.8 U štafetnim natjecanjima, pojedini natjecatelji trče različite dionice, ali ukupno momčad trči istu stazu.
- 17.9 Na pojedinačnim natjecanjima dopušteno je da natjecatelji trče dionice različitim redoslijedom, ali svi natjecatelji moraju imati ukupnu stazu jednaku (iste dionice istim smjerom).
- 17.10 Očekivana vremena pobjednika u minutama i preporučene duljine staza po kategorijama za različite vrste natjecanja su navedena u **Privitku 7**.

18 Zabranjena područja i obavezne dionice

- 18.1 Sve osobe vezane uz natjecanje moraju strogo poštivati pravila koja odredi Savez i sve upute organizatora u svrhu zaštite okoliša.
- 18.2 Zabranjena ili opasna područja, zabranjene staze, linijski detalji koji se ne smiju prelaziti itd. moraju biti obavezno navedeni u obavijestima i označeni na natjecateljskoj karti.
- 18.3 Ako je nužno, potrebno ih je dodatno obilježiti na terenu. Natjecatelj ne smije ulaziti i prelaziti preko takvih područja, staza ili detalja.
- 18.4 Obavezne dionice, prelasci i prolazi moraju biti jasno označeni na karti i na terenu.
- 18.5 Natjecatelji moraju slijediti označene obavezne dionice čitavom dužinom označenom na njihovoj stazi.
- 18.6 Dionica od starta do Startne točke, označene trokutom na karti, je obavezna, te mora biti markirana na terenu.

19 Opisi kontrola

- 19.1 Točan položaj KT jednoznačno je određen opisom kontrole.
- 19.2 Opis kontrole daje se u obliku simbola u skladu s Pravilnikom o opisima kontrolnih točaka (IOF Control Descriptions).
- 19.3 Opisi kontrola trebaju biti napisani računalom po IOF normama.
- 19.4 Ako su ispisani na karti onda moraju biti s prednje strane karte.

- 19.5 Za pojedinačna Prvenstva Hrvatske i natjecanja za Kupove Hrvatske u orijentacijskom trčanju organizator mora na startu pripremiti dodatne opise kontrola.

20 Postavljanje kontrola i oprema

- 20.1 Kontrolna točka ucrtana na karti mora biti na terenu jasno označena i opremljena SI-stanicom i perforatorom kako bi osigurala natjecateljima dokazivanje o njenom obilaženju.
- 20.2 Svaka KT mora biti označena kontrolnom zastavicom oblika trostrane prizme dimenzija 30 x 30 cm. Svaka stranica dijagonalno je podijeljena na bijelo i narančasto ili crveno polje, od kojih je gornje bijelo. Za međunarodna natjecanja i prvenstva Hrvatske smiju se upotrebljavati samo zastavice s narančastim poljem.
- 20.3 Zastavica mora biti postavljena na detalju označenom na karti u skladu s opisom kontrole. Zastavica mora biti postavljena tako da je natjecatelj uoči istovremeno kad ugleda točan položaj KT zadano opisom KT. KT ne smije biti skrivena.
- 20.4 KT moraju biti međusobno udaljene više od 30 m, na kartama mjerila 1:5000 i 1:4000 KT moraju biti međusobno udaljene više od 15 m.
- 20.5 KT mora biti postavljena tako da prisutnost natjecatelja ne utječe na težinu njenog pronalaženja.
- 20.6 Svaka KT mora biti označena kodnim brojem, koji je pričvršćen na stupić KT tako da ga natjecatelj prije ovjere može s lakoćom pročitati. Brojevi manji od 31 ne smiju se koristiti. Brojevi moraju biti uočljivi, ispisani crnom bojom na bijeloj podlozi, visine između 3 i 10 cm, debljine 3 do 10 mm. Vodoravno položeni brojevi trebaju biti podvučeni ako se mogu pogrešno protumačiti čitanjem dok su okrenuti naopako (npr. 66, 68, 86, 98, 99, 161 itd).
- 20.7 Kodna oznaka može biti postavljena na:
- nosaču zastavice vidljiva s gornje strane;
 - sa strane vertikalnog držača, iznad zastavice.
- 20.8 Uz zastavicu mora biti postavljen dovoljan broj Sportident stanica kojima natjecatelj potvrđuje obilazak KT.
- 20.9 Uz zastavicu i SI stanicu mora se nalaziti i pričuvni perforator. Na natjecanjima za Kup Hrvatske i Prvenstvo Hrvatske organizator mora razasuti listiće s kodnim oznakama KT jednoznačnog izgleda za svaki dan natjecanja.
- 20.10 Uz kontrole koje su postavljene na opasnim mjestima (prelazak ceste i sl.) organizator je dužan postaviti osobu (živu kontrolu).
- 20.11 Ako je predviđeno vrijeme pobjednika 60 i više minuta, osvježenje mora biti postavljeno najmanje na svakih 35-40 minuta predviđenog vremena pobjednika.
- 20.12 Na osvježenju mora biti ponuđena pitka voda.
- 20.13 Ako ima više vrsta napitaka, potrebno ih je jasno označiti natpisom.

20.14 Organizator mora osigurati najmanje 0,4l napitka po natjecatelju na svakom osvježenju i osobu na mjestu osvježenja.

21 Ovjera obilaska staze

- 21.1 Na Prvenstvima i Kupovima Hrvatske upotrebljava se isključivo Sportident elektronski sustav za potvrdu obilaska staze.
- 21.2 Svaki natjecatelj odgovoran je za pravilnu pripremu SI-chipa za natjecanje (CLEAR / CHECK-START - stanice), u protivnom može biti diskvalificiran.
- 21.3 Svaki natjecatelj odgovoran je za ispravnu ovjeru obilaska staze. Čip mora nedvojbeno dokazati da je natjecatelj obišao sve KT.
- 21.4 Svaki natjecatelj dužan je izvršiti ciljno perforiranje "FINISH", bez obzira na ostvareni rezultat u protivnom biti će diskvalificiran.
- 21.5 Kod korištenja SI sustava vrijedi:
- Ako stanica ne radi ili izgleda da ne radi, natjecatelj mora koristiti perforator ili papiriće (u slučaju otuđene kontrolne točke) u suprotnom će biti diskvalificiran.
 - Ako natjecatelj ovjerava prebrzo i ne dobije povratni signal čip neće sadržavati ovjeru te će se natjecatelj diskvalificirati iako postoji mogućnost da je stanica registrirala broj čipa.
- 21.6 Natjecatelj kojemu nedostaje ovjera obilaska KT nema plasman, dok sa sigurnošću nije utvrđeno da je posjetio KT te da izostanak ovjere nije njegova pogreška.
- 21.7 U tim iznimnim okolnostima, mogu se koristiti drugi dokazi da je natjecatelj posjetio kontrolu poput izjava službenika organizatora na kontrolama, video snimki ili očitavanja kontrolnih jedinica s kontrola.
- 21.8 U svim ostalim slučajevima takvi dokazi nisu prihvatljivi i natjecatelj mora biti diskvalificiran.
- 21.9 Organizator ima pravo postaviti kontrolore na KT.
- 21.10 Natjecatelj koji izgubi čip biti će diskvalificiran.
- 21.11 Za natjecanja za koja se koristi sustav s vidljivim perforacijama, organizator je dužan čuvati kontrolne kartone do isteka žalbenog roka natjecanja.

22 Oprema natjecatelja

- 22.1 Izbor odjeće i obuće je slobodan, ako IO ne odredi drugačije.
- 22.2 Startni brojevi moraju biti pregledni i natjecatelj ih mora nositi na prsima ili na prsima i leđima. Startni broj ne smije prelaziti dimenzije 25 x 25 cm, a znamenke moraju biti visoke najmanje 10 cm.
- 22.3 Startni broj se ne smije rezati niti presavijati.

- 22.4 Tijekom natjecanja natjecatelj smije koristiti isključivo kartu i opis kontrola koji mu osigurava organizator, te kompas. Ostala pomoćna navigacijska sredstva nisu dozvoljena.
- 22.5 Natjecatelji tijekom natjecanja ne smiju koristiti telekomunikacijske uređaje osim uz dozvolu organizatora. U elitnim kategorijama na WRE natjecanjima nije dozvoljeno koristiti GPS uređaj s displejom ili navođenjem audio signalom. Organizator može od natjecatelja zatražiti da nosi GPS uređaj za praćenje.

23 Start

- 23.1 Start se postavlja tako da sljedeći natjecatelj i ostale osobe ne vide karte, staze, izbor varijante ili smjer odlaska prema prvoj KT.
- 23.2 Na startu mora biti postavljen sat koji prikazuje vrijeme natjecanja. Startni sat mora zvučnim signalom davati točno vrijeme starta natjecatelja.
- 23.3 Na karti je startno mjesto prikazano startnim trokutom. Na zemljištu je označeno kontrolnom zastavicom bez SI-stanice ako se ne nalazi na mjestu samog starta. Put do startnog mjesta treba biti označen trakama crvenog papira dugim najmanje 30 cm.
- 23.4 Na pojedinačnim natjecanjima uobičajeni start je intervalni.
- 23.5 U štafetnim natjecanjima start je masovni.
- 23.6 Ako se dvije utrke organiziraju istog dana prvi start druge utrke mora započeti najmanje tri i pol sata nakon zadnjeg starta prve utrke. Ako su obadvije utrke sprint prvi start druge utrke može početi najmanje dva i pol sata nakon zadnjeg starta prve utrke.
- 23.7 Put od mjesta okupljanja do starta mora biti označen vidljivo postavljenim bijeloplavim trakama dugim najmanje 30 cm.
- 23.8 Start mora biti organiziran s postavljenim startnim prostorom, s najmanje dva startna koridora smještenim na rub prostora za zagrijavanje. Iza prostora predstarta smiju se kretati samo natjecatelji koji startaju i predstavnici tiska koji imaju dozvolu organizatora.
- 23.9 Organizator je na startu dužan postaviti:
- Najmanje dva startna koridora;
 - Predstartni sat ili semafor;
 - Kartu s novim izmjenama važnim za orijentaciju natjecatelja;
 - Kontrolora uređaja za ovjeru obilaska staze;
 - Startni sat sa zvučnim signalom;
 - Natpis start;
 - Oznake do startnog mjesta.
 - Kontrolora uređaja za ovjeru obilaska staze (Check i Clear);

- Oznake do startnog mjesta (Start point)
 - Startnu listu.
- 23.10 Predstartni sat ili semafor, koji pokazuje startno vrijeme umanjeno za broj startnih koridora (2 ili više), mora biti postavljen ispred prvog startnog koridora ili unutar njega. Organizator je dužan postaviti jednog čovjeka koji opslužuje predstartni sat i brine o njegovoj točnosti.
- 23.11 Organizator je dužan provjeriti broj SI-čipa natjecatelja neposredno prije ulaska u drugi startni koridor.
- 23.12 Kod pojedinačnih natjecanja natjecatelj u svakom koridoru čeka 1 minutu, osim kod hendikep (tzv. lovačkog) starta.
- 23.13 Svaki natjecatelj odgovoran je za uzimanje karte svoje kategorije. Natjecateljev startni broj ili ime ili kategorija trebaju biti vidljivo napisani na karti. Karte moraju biti podijeljene po kategorijama i svaka karta mora imati oznaku kategorije sa znakovima veličine 5-10 cm.
- 23.14 Natjecatelju koji svojom pogreškom zakasni na start može se dozvoliti start po njegovom dolasku. Organizator će odrediti vrijeme u kojem može startati uzimajući u obzir moguć utjecaj na ostale natjecatelje. Njegovo vrijeme teče od vremena njegovog predviđenog startnog vremena.
- 23.15 Natjecatelju koji kasni na start zbog pogreške organizatora određuje se novo startno vrijeme. Organizator mora omogućiti natjecatelju vrijeme potrebno za koncentraciju, zagrijavanje i pripremu za natjecanje. Ako nema slobodnih startnih mjesta natjecatelj starta nakon svih natjecatelja svoje kategorije, a organizator pri određivanju novog startnog vremena mora uzeti u obzir vremenski interval startanja u kategoriji natjecatelja.
- 23.16 Izmjena među članovima štafete predaje se dodiranjem. Izmjena se može također organizirati na način da dolazeći natjecatelj predaje kartu odlazećem. U tom slučaju nije nužan dodir.
- 23.17 Organizator može odrediti karantensko područje s namjerom da spriječi informiranje natjecatelja o stazi. Organizator određuje vrijeme kad se natjecatelji i voditelji moraju nalaziti u području karantene te može zabraniti korištenje telekomunikacijskih uređaja.
- 23.18 Za ispravnu i pravovremenu izmjenu članova štafete odgovoran je svaki natjecatelj.
- 23.19 Nakon što je štafeta diskvalificirana ili je član štafete odustao, ostale izmjene ne smiju startati.
- 23.20 Organizator mora u prostoru izmjene osigurati najavu natjecatelja (izmjene) najmanje 5 minuta prije njegovog ulaska u taj prostor.

24 Cilj i mjerenje vremena

- 24.1 Natjecanje je za natjecatelja završeno kad ovjeri ciljnu stanicu. Natjecatelj koji se vrati na stazu bez dozvole organizatora biti će diskvalificiran.

- 24.2 Prilaz cilju uređuje se kao lijevak omeđen trakom ili užetom. Posljednjih 20 metara mora biti ravno.
- 24.3 Ciljna crta mora biti širine najmanje dva metra i postavljena okomito na smjer utrčavanja.
- 24.4 Iznad ili pored ciljne crte mora biti jasna i vidljiva oznaka cilja kako bi ga natjecatelj mogao lako uočiti. Ako se oznaka cilja postavlja iznad ciljne crte, mora se postaviti najmanje 2,5 m iznad tla.
- 24.5 Na zahtjev organizatora natjecatelj nakon ovjere ciljne SI-stanice ili predaje kontrolnog kartona ostavlja kartu.
- 24.6 Ciljnim vremenom smatra se ovjera ciljne SI-stanice.
- 24.7 Ciljno vrijeme mjeri se na cijele sekunde i može biti u obliku:
- MMM:SS
 - H:MM:SS
- 24.8 Na cilju se moraju koristiti dva nezavisna sustava mjerenja vremena, glavni i sporedni (rezervni).
- 24.9 Na natjecanjima s masovnim i hendikep (tzv. lovačkim) startom, linijski suci na cilju odlučuju o konačnom poretku, a kontrolor mora biti uz ciljnu crtu prilikom ulaska tri prvoplasirana u svim kategorijama.
- 24.10 Organizator mora osigurati prvu pomoć i službu dežurnog liječnika.
- 24.11 Dozvoljeno vrijeme zadržavanja na stazi je određeno, a ovisi o duljini staze i vrsti natjecanja na sljedeći način:
- duge staze, 180 minuta za muškarce i žene;
 - srednje staze, 120 minuta za muškarce i žene;
 - sprint, 60 minuta za muškarce i žene;
 - štafeta, 180 minuta za dvočlane i 240 minuta za tročlane štafete;
- 24.12 Dozvoljeno vrijeme zadržavanja produžava se za 30 min. ako vrijeme pobjednika premašuje predviđeno vrijeme pobjednika više od 10 minuta.
- 24.13 Cilj se zatvara najranije po ulasku svih startalih natjecatelja u cilj ili po isteku dozvoljenog vremena zadržavanja na stazi natjecatelja koji je startao posljednji.
- 24.14 Organizator je na cilju dužan postaviti sljedeće osoblje:
- 1 ili više mjerača vremena;
 - 1 preuzimatelj kontrolnih kartona (Ako se isti koriste);
 - 1 kontrolor kartona (Ako se isti koriste);
 - 1 ili više osoba za obradu rezultata;
 - 1 poslužitelj osvježenja.
- 24.15 Sljedeće obavijesti moraju biti objavljenje na mjestu okupljanja (cilja):

- dužina staze, uspon i broj KT;
- startne liste;
- udaljenost od cilja do starta;
- ostale obavijesti.

25 Rezultati

- 25.1 Neslužbeni rezultati moraju biti objavljeni i izvješeni u prostoru cilja tijekom natjecanja.
- 25.2 Ako se kvalifikacijska utrka i finale održavaju istog dana, rezultati kvalifikacijskih utrka moraju biti objavljeni najkasnije 15 minuta nakon službenog zatvaranja cilja kvalifikacijske utrke.
- 25.3 Službeni rezultati obuhvaćaju sve natjecatelje koji su nastupili na natjecanju.
- 25.4 Službeni rezultati štafetnog natjecanja obuhvaćaju natjecatelje prema redoslijedu izmjena i postignuta vremena svake pojedine izmjene kao i grananja koja je štafeta imala.
- 25.5 Na pojedinačnim natjecanjima, dva ili više natjecatelja s istim vremenom zauzimaju isto mjesto u ukupnom poretku. Sljedeće mjesto ostaje prazno.
- 25.6 U slučaju masovnog i hendikep (tzv. lovačkog) starta, poredak je određen redoslijedom ulaska natjecatelja u cilj. U štafeti je to poredak ulaska posljednjih izmjena.
- 25.7 U štafetnim natjecanjima gdje se za izmjene koje nisu startale organizira naknadni masovni start, zbroj pojedinačnih vremena članova momčadi određuje plasman štafeta koje su sudjelovale u takvom masovnom startu. Ekipe koje su startale u naknadnom masovnom startu plasirane su iza svih momčadi čije su zadnje izmjene startale prije masovnog starta i koje imaju plasman.
- 25.8 Rezultati nepotpunih ili mješovitih ekipa ne ulaze u plasman u štafeti, ali se navode u službenim rezultatima.
- 25.9 Natjecatelj ili ekipa koja prekorači dozvoljeno vrijeme zadržavanja na stazi nema plasman.
- 25.10 Službeno izvješće s natjecanja mora sadržavati:
- Naziv, mjesto, datum i vrstu natjecanja;
 - Vrstu staza;
 - Rang natjecanja;
 - Naziv i mjerilo karte. Ekvidistancu i godinu izdanja;
 - Naziv kluba organizatora, ime, prezime i kvalifikaciju glavnog organizatora;
 - Ime, prezime postavljača staza;
 - Ime, prezime kontrolora;
 - Imena ostalih sudionika u organizaciji;

- Sastav sudskog vijeća, broj žalbi i odluke sudskog vijeća;
- Ako postoje, sve izmjene u odnosu na neslužbene rezultate (naknadne korekcije vremena ili broja kontrola);
- Točan broj natjecatelja koji su nastupili (uključujući i Open kategoriju);
- Nagrade;
- Rezultate:
 - Za svaku kategoriju moraju biti napisani:
 - Duljina staze, uspon, broj kontrola:
 - Za svakog natjecatelja trebaju biti navedeni:
 - Plasman;
 - Ime, prezime, kratica kluba, država;
 - Postignuto vrijeme u formatu MMM:SS, odnosno H:MM:SS ili skraćenice po međunarodnim normama:
 - **MSP** (Mispunch- nedostaje ovjera), za natjecatelja koji nije pronašao sve KT;
 - **OT** (Overtime - prekoračenje vremena) (dopušteno vrijeme zadržavanja na stazi), za natjecatelja koji je prekoračio dozvoljeno vrijeme zadržavanja;
 - **DNF** (Did Not Finish- nije prošao ciljem) - natjecatelj koji nije prošao ciljem, nema plasman;
 - **DISQ** (Disqualified - diskvalificiran)- natjecatelj je diskvalificiran od strane organizatora ili Sudskog vijeća (uz obavezno obrazloženje);
 - **DNS** (Did Not Start - nije startao) – natjecatelj koji je prijavljen, a nije startao

25.11 Rezultati natjecanja se postavljaju na vrpcu ili oglasnu ploču sljedećim redoslijedom: M21A; Ž21A; M65; M55; M50; M45; M35; M21B; M20; M16; M14; M12; Ž45; Ž35; Ž21B; Ž20; Ž16; Ž14; Ž12; Open.

25.12 Organizator je dužan upisati na kontrolne kartone natjecatelja redni broj prolaska kroz cilj i ciljno vrijeme.

25.13 U službenim rezultatima moraju se upotrebljavati propisane kratice za klub, kategoriju i vrstu diskvalifikacije.

25.14 Službeni rezultati objavljuju se na internetu i šalju e-poštom na adrese klubova i tijela Saveza.

26 Kup Hrvatske

26.1 U Kupu Hrvatske (dalje KH) pojedinačne i ekipne bodove osvajaju samo članovi klubova učlanjenih u Savez. Klubovi su obavezni, svake natjecateljske sezone,

registrirati natjecatelje tajniku Saveza ili osobi zaduženoj za registraciju prema pravilima registracije.

- 26.2 Jednom registrirani natjecatelj dobiva svoj registarski broj.
- 26.3 Strani državljani mogu osvajati bodove ako u tijeku godine na svim natjecanjima nastupaju samo za jedan klub član Saveza i imaju prijavljeno prebivalište u Hrvatskoj.
- 26.4 Neregularne utrke se ne boduju za danu kategoriju.
- 26.5 Natjecatelj, odnosno štafeta koji su prošli stazu na barem jednom natjecanju za Kup stječu pravo na plasman u Kupu.
- 26.6 Natjecatelji, odnosno štafeta koji nisu prošli cijelu stazu ili je nisu prošli u dozvoljenom vremenu ne osvajaju bodove za Kup.
- 26.7 Rezultati u Kupu proglašavaju se u svim raspisanim kategorijama u kojima se troje prvoplasiranim po zaključenju Kupa dodjeljuju medalje. Redoslijed unutar pojedine kategorije određuje se na osnovu zbroja bodova. Bolje plasirani natjecatelj je onaj koji ima više bodova.
- 26.8 Voditelj KH trenutni poredak klubova i natjecatelja objavljuje na internetu te u ciljnom prostoru na natjecanjima.
- 26.9 IO na kraju sezone ovjerava rezultate Kupova i dostavlja ih klubovima.

27 Kup Hrvatske - orijentacijsko trčanje

- 27.1 Za Kup Hrvatske boduju se sljedeće kategorije: M21A; Ž21A; M65; M55; M45; M35; M21B; M20; M16; M14; M12; Ž45; Ž35; Ž21B; Ž20; Ž16; Ž14; Ž12.
- 27.2 Formula za izračunavanje bodova glasi:
- $$\text{Bodovi} = \frac{\text{vrijeme prvoplasiranog (izraženo u sekundama)}}{\text{vrijeme natjecatelja (izraženo u sekundama)}} \times 100$$
- 27.3 Pobjednik u kategoriji dobiva 100 bodova, a ostali manje, proporcionalno s vremenom zaostatka za pobjednikom.
- 27.4 Od ukupnog broja natjecanja N koja se boduju za KH u određenoj kategoriji u tekućoj godini, za plasman natjecatelja u KH zbraja se K njegovih najboljih bodova s natjecanja. Pri tome je K najmanji cijeli broj veći od N/2 (Npr. od 8 ili 9 utrka za KH uzima se 5 najboljih plasmana).
- 27.5 Natjecanja za KH održavaju se u sljedećim kategorijama podijeljenim u razrede od 1-5.

1	2	3	4	5
M21A Ž21A	M20 Ž20 M35	M16 Ž16 Ž35 M45	M14 Ž14 M12 Ž12 M65	Ž21B M21B

			M55 Ž45	
seniori seniorke	juniori juniorke veterani I	kadeti kadetkinje veteranke I veterani II	ml.kadetkinje ml.kadeti dječaci djevojčice veterani IV veterani III veteranke II	seniori B seniorke B

- 27.6 Svako natjecanje KH boduje se za ukupni plasman kluba.
- 27.7 Za ukupni plasman kluba boduju se ukupni rezultati pojedinačnih natjecatelja u KH
- 27.8 Zbroj bodova koje natjecatelj donosi svome klubu ovisi o razredu u kojem se nalazi kategorija i njegovom plasmanu na pojedinom natjecanju na osnovu sljedeće tablice:

Kategorije	M21A, Ž21A	MŽ20, M35	MŽ16, Ž35, M45	MŽ14, MŽ12, M55, M65, Ž45	M21B, Ž21B
Koeficijent	1.0	0.9	0.8	0.7	0.5

- 27.9 Ostvareni bodovi u pojedinačnoj konkurenciji množe se s koeficijentom pripadajuće kategorije te se dobiva broj bodova koji se zbraja za ekipni poredak.
- 27.10 Za ekipni poredak zbrajaju se svi rezultati članova kluba koji su nastupili na natjecanju i imaju plasman.
- 27.11 Natjecatelj koji nema plasman ne donosi bodove svome klubu.
- 27.12 Redosljed klubova određuje se na osnovu zbroja bodova sa svih natjecanja koja se boduju za Kup Hrvatske.
- 27.13 Bolje plasirani klub je onaj koji ima više bodova.

28 Sprint kup Hrvatske

- 28.1 Za Sprint kup Hrvatske boduju se sljedeće kategorije: M21; Ž21; M50; M35; M20; M16; M12; Ž35; Ž20; Ž16; Ž12.
- 28.2 Formula za izračunavanje bodova glasi:

$$\text{Bodovi} = \frac{\text{vrijeme prvoplasiranog (izraženo u sekundama)}}{\text{vrijeme natjecatelja (izraženo u sekundama)}} \times 100$$

- 28.3 Pobjednik u kategoriji dobiva 100 bodova, a ostali manje, proporcionalno s vremenom zaostatka za pobjednikom.
- 28.4 Od ukupnog broja natjecanja N koja se boduju za SKH u određenoj kategoriji u tekućoj godini, za plasman natjecatelja u SKH zbraja se K njegovih najboljih bodova s natjecanja. Pri tome je K najmanji cijeli broj veći od N/2 (npr. od 8 ili 9 utrka za SKH uzima se 5 najboljih plasmana).

29 Štafetni kup Hrvatske

- 29.1 Natjecanja za ŠKH imaju 3 kategorije M21, Ž21 i MŽ16. Štafete se sastoje od 3 člana istog kluba.
- 29.2 Štafete klubova dobivaju imena prema imenu kluba i rednom broju (Rijeka 1, Zagreb 1, Zagreb 2). Ime štafete se zadržava kroz cijeli ŠKH bez obzira na sastav iste te tako osvajaju bodove.
- 29.3 Sistem bodovanja za sve kategorije je isti prema sljedećoj tablici:

Mjesto	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Bodovi	20	16	13	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

- 29.4 Od ukupnog broja natjecanja N koja se boduju za ŠKH u određenoj kategoriji u tekućoj godini, za plasman natjecatelja u ŠKH zbraja se K njegovih najboljih bodova s natjecanja. Pri tome je K najmanji cijeli broj veći od N/2 (Npr. od 8 ili 9 utrka za ŠKH uzima se 5 najboljih plasmana).

30 Kup Hrvatske, orijentacija brdskim biciklom

- 30.1 Za Kup Hrvatske boduju se sljedeće kategorije: ME; ŽE; M45; M kratka; M15-18; M14; Ž kratka; Ž15-18 i Ž14.
- 30.2 Formula za izračunavanje bodova glasi:
- $$\text{Bodovi} = \frac{\text{vrijeme prvoplasiranog (izraženo u sekundama)}}{\text{vrijeme natjecatelja (izraženo u sekundama)}} \times 100$$
- 30.3 Pobjednik u kategoriji dobiva 100 bodova, a ostali manje, proporcionalno s vremenom zaostatka za pobjednikom.
- 30.4 Od ukupnog broja natjecanja N koja se boduju za SKH u određenoj kategoriji u tekućoj godini, za plasman natjecatelja u MTB-O Kupu zbraja se K njegovih najboljih bodova s natjecanja. Pri tome je K najmanji cijeli broj veći od N/2 (Npr. od 8 ili 9 utrka za SKH uzima se 5 najboljih plasmana).
- 30.5 Natjecanja za Hrvatski Kup u orijentaciji brdskim biciklom kao i prvenstvo Hrvatske u orijentaciji brdskim biciklom mogu biti organizirani na teritoriju druge države i organizirana od strane klubova koji nisu članovi Saveza, ali organiziraju natjecanja u skladu s ovim Pravilnikom.

31 Proglašenje i nagrade

- 31.1 Organizator mora osigurati svečano proglašenje. Za proglašenje pobjednika koristi se podij.
- 31.2 Nagrade za muškarce i žene u istoj kategoriji moraju biti identične.
- 31.3 Ako dva ili više natjecatelja zauzmu isto mjesto, mora im se dodijeliti zaslužno odličje i/ili priznanje.
- 31.4 Naslov državnog prvaka dodjeljuje se na svim državnim prvenstvima i glasi:
- Državni/a prvak/inja u orijentacijskom trčanju na srednjoj stazi;
 - Državni/a prvak/inja u orijentacijskom trčanju na dugoj stazi;
 - Državni/a prvak/inja u orijentacijskom trčanju u sprintu;
 - Državni/a prvaci/kinje u orijentacijskom trčanju u štafeti;
 - Državni/a prvak/inja u noćnom orijentacijskom trčanju.
- 31.5 Ispred riječi državni/a dodaje se opisni naziv kategoriji:
• seniorski	za M21 A, Ž21 A;
• juniorski	za M20, Ž20;
• veteranski (I, II, III, IV)	za M35, M45, M55, M65;
• veteranska (I, II)	za Ž35, Ž45;
• stariji veteranski	za M45;
• starija veteranska	za Ž45;
• kadetski	za MŽ16;
• mlađi kadetski	za MŽ14;
• dječji	za MŽ12..
- 31.6 Na natjecanjima dodjeljuju se odličja i priznanja kako slijedi:
- 1. mjesto: zlatno (pozlačeno) odličje i priznanje;
 - 2. mjesto: srebrno (posrebreno) odličje i priznanje;
 - 3. mjesto: brončano odličje i priznanje;
 - 4. do 6. mjesto na natjecanjima za KH ili PH: priznanje (samo MŽ21E).
- 31.7 Priznanja Saveza osigurava organizator. IO je obavezan organizatoru staviti na raspolaganje uzorak priznanja u digitalnom obliku.
- 31.8 Organizator prvenstva Hrvatske dodjeljuje odličje s graviranim natpisom "Prvenstvo Hrvatske", godinom, disciplinom i kategorijom. Odličje mora biti metalno ili kristalno/stakleno promjera 70mm ili veće. Na odličju se može navesti i naziv natjecanja.
- 31.9 U štafeti, svaki član momčadi dobiva pripadajuće odličje i/ili priznanje.
- 31.10 Naslov državni/a prvak/inja ne dodjeljuje se stranim državljanima.

31.11 Proglašenje se provodi prema sljedećem protokolu:

- Pozdrav uzvanicima (predstavnicima vlasti/sportskim predstavnicima/predstavnicima Saveza), svim voditeljima i natjecateljima;
- Intoniranje himne RH na prvenstvima Hrvatske;
- Proglašenje po kategorijama sljedećim redoslijedom
M12, Ž12, M14, Ž14, M16, Ž16, M18, Ž18, M21B, Ž21B, M35, Ž35, M45, Ž45, M50, M55, M65, M20, Ž20, M21A, Ž21A, ekipni ili klupski plasman;
- Zatvaranje natjecanja i eventualni poziv za sljedeće natjecanje.

32 Fair play

- 32.1 Sve osobe koje imaju udjela u natjecanju moraju iskazati visok osjećaj pravednosti i poštenja. Moraju se ponašati športski i posjedovati prijateljski duh. Svaki natjecatelj mora pokazati poštivanje ostalih natjecatelja, organizatora, novinara, gledatelja i stanovnika natjecateljskog prostora. Natjecatelji moraju biti što je moguće tiši dok se nalaze na terenu.
- 32.2 Tijekom natjecanja, zabranjeno je traženje ili pružanje pomoći ostalim natjecateljima, osim u slučaju nesreće. Pružanje pomoći unesrećenom dužnost je svakog natjecatelja.
- 32.3 Uzimanje stimulativnih sredstava je zabranjeno. IOF Anti-Doping Rules primjenjuje se na svim IOF natjecanjima i IO može zatražiti provođenje doping kontrole.
- 32.4 Organizator pri prijavi natjecanja za službeni kalendar objavljuje mjesto natjecanja. Sve osobe vezane uz organizaciju moraju u strogoj tajnosti držati sve podatke o koncepciji staza.
- 32.5 Tereni na kojima se tijekom sezone održavaju natjecanja za PH ili Kupove su zatvoreni za orijentiranje (kretanje s kartom) od dana objave poziva za natjecanje ili najkasnije 2 mjeseca prije početka natjecanja.
- 32.6 Osobama koje se s kartom uoče na zabranjenom području ili za koje postoje dokazi da su se orijentirali na navedenom području za vrijeme trajanja zabrane neće se dozvoliti sudjelovanje na natjecanju.
- 32.7 Svaki pokušaj prilaska ili treniranja na natjecateljskom terenu je zabranjen. Osim za dijelove karte/zemljišta koji se ne koriste za natjecanje i uz pismeni pristanak organizatora. Zabranjeni su svi pokušaji iznuđivanja bilo kakvih informacija o stazama prije i tijekom natjecanja, osim onih koje ustupi organizator.
- 32.8 Organizator je dužan zabraniti nastup natjecatelju koji je dobro upoznat s terenom ili kartom, čime bi mogao steći značajnu prednost nad ostalim natjecateljima. U slučaju dvojbe, odluku donosi IO.
- 32.9 Voditelji momčadi, natjecatelji, novinari i gledatelji moraju se kretati isključivo u prostorima koji su za njih predviđeni.
- 32.10 Osoblje na KT ne smije ometati ni zadržavati bilo kojeg natjecatelja niti davati bilo kakvu vrstu informacije. Na svom položaju moraju biti tihi, nositi neupadljivu

odjeću i ne smiju pomagati natjecateljima koji se približavaju KT. Ovo se također odnosi na sve osobe koje se nalaze na terenu, tj. novinare itd.

- 32.11 Nakon prolaska kroz ciljnu crtu, natjecatelj ne smije ponovno ući u natjecateljski teren bez dozvole organizatora. Natjecatelj koji odustane od daljnjeg natjecanja mora se javiti organizatorima na cilju i predati im svoju kartu. Natjecatelj ne smije ni na koji način utjecati na tijek natjecanja ili pomagati ostalim natjecateljima.
- 32.12 Natjecatelj koji prekrši neko od pravila ili ostvari prednost kršenjem jednog od njih, može biti diskvalificiran.
- 32.13 Ne-natjecatelj koji prekrši neko od pravila podliježe stegovnim mjerama.
- 32.14 Na dan natjecanja natjecatelji ne smiju kod sebe imati stare karte zemljišta na kojem se održava natjecanje.
- 32.15 Organizator je dužan prekinuti, odgoditi ili otkazati natjecanje ako u bilo kojem trenutku postane jasno da je utrka opasna za natjecatelje, službeno osoblje ili gledatelje.
- 32.16 Organizator mora poništiti natjecanje ako se uvjeti promjene u smislu da nisu jednako pravedni za sve natjecatelje.

33 Povjerenik za natjecanja

- 33.1 Povjerenik za natjecanja može biti samo osoba stručnosti nacionalnog kontrolora ili više.
- 33.2 Povjerenik za natjecanja trebao bi biti stručna, objektivna i u orijentaciji aktivna osoba.
- 33.3 IO imenuje Povjerenika za natjecanja.
- 33.4 Povjerenik za natjecanja objedinjuje i koordinira radom na područjima;
- Pripreme i organizacije natjecanja;
 - Kontrole natjecanja;
 - Prigovora i žalbi;
 - Promocije i unapređenju orijentacijskog sporta.
- 33.5 Povjerenik za natjecanja je odgovoran za rad Izvršnom odboru, kojem podnosi godišnje izvješće.

34 Kontrola natjecanja

- 34.1 Vijeće kontrolora je tijelo IO-a. Članovi Vijeća kontrolora su svi kontrolori s licencom.
- 34.2 Na prijedlog vijeća kontrolora IO imenuje glavnog kontrolora i njegova dva zamjenika koji zajedno čine Glavno vijeće kontrolora (GVK).
- 34.3 Natjecanja na koja se odnosi ovaj Pravilnik kontrolira kontrolor Saveza prema odluci IO-a. Kontrolore potvrđuje IO na prijedlog Glavnog vijeća kontrolora.

- 34.4 Kontrolor predstavlja Savez prema organizatoru, podređen je Savezu te u vezi svih pitanja vezanih uz natjecanje i poštivanje Pravilnika kontaktira s Glavnim vijećem kontrolora.
- 34.5 IO na prijedlog GVK potvrđuje postupak dobivanja licence i promaknuća u zvanja kontrolora.
- 34.6 Svi kontrolori moraju posjedovati licencu kontrolora Saveza. Kontrolor ne može imati dodatne funkcije u organizaciji natjecanja.
- 34.7 Kontrolor treba osigurati provođenje Pravilnika, uklanjanje svih pogrešaka i poštivanje fair-playa.
- 34.8 Kontrolor usko surađuje s organizatorom i mora biti upoznat sa svim nužnim detaljima. Sve službene obavijesti koje se šalju klubovima, kao što je poziv, mora odobriti kontrolor.
- 34.9 Kontrolori i postavljači staza trebaju imati ista znanja, a ovisno o njihovom stupnju uvode se sljedeći rangovi kontrolora-postavljača:
- IOF event adviser (EA);
 - Kontrolor-postavljač Hrvatskog orijentacijskog saveza - (KP);
 - Kandidat za kontrolora-postavljača Hrvatskog orijentacijskog saveza (KKP);
- 34.10 IOF event adviser natjecanja može kontrolirati sva natjecanja. Njegovo imenovanje potvrđuje IOF, a imenovanja ostalih rangova IO.
- 34.11 Kontrolor-postavljač samostalno kontrolira natjecanja kupa Hrvatske i sve vrste državnih prvenstava.
- 34.12 Kandidat za kontrolora-postavljača samostalno kontrolira sva ostala natjecanja.
- 34.13 Kod prijavljivanja natjecanja treba prijaviti i postavljača i kontrolora natjecanja. Kontrolor može biti iz kluba organizatora (preporuka je da nije) osim pri organizacije državnih prvenstava. U slučaju da se prethodne sezone natjecanje nekvalitetno organiziralo Povjerenik može odbiti kontrolora i odrediti drugoga.
- 34.14 Kontrolor ima sljedeće zadaće:
- kontaktirati glavnog organizatora i kontrolirati njegov rad;
 - odobriti pogodnost mjesta i terena za natjecanje;
 - pregledati zacrtani plan organizacije, predloženi smještaj, prijevoz i program odobrava mogućnosti za trening;
 - provjeriti točnost i pogodnost starta, cilja i prostora izmjene;
 - provjeriti odgovara li karta IOF normama;
 - pregledati doreambuliranje karte i zahtijevati isto ako je potrebno;
 - odobriti staze;
 - provjeriti da su staze planirane na vrijeme;
 - provjeriti opise KT i njihovu usklađenost s opisima KT IOF-a;

- provjeriti sva grananja i kombinacije staze;
- provjeriti jesu li oprema KT i ostala oprema kao i službenici organizatora prikladno postavljeni pred početak utrke;
- nadgledati opću organizaciju natjecanja;
- osigurati poštivanje ovog Pravilnika.

34.15 Kontrolor treba izvršiti onoliko kontrola na zemljištu koliko ih smatra potrebnim. Posjete zemljištu planiraju se u dogovoru s organizatorom i postavljačem staza.

34.16 Isključivo kontrolor-postavljač, ovisno o svojem rangu, ima ovlast planiranja staza na natjecanjima svojeg ranga.

34.17 GVK može odrediti jednog ili više pomoćnika kontrolora.

34.18 Svaki kontrolor mora tijekom prošle četiri godine imati najmanje jednu akciju (postavljanje staza, glavni organizator, kontrolor) u svojem rangu.

35 Prigovori

35.1 Prigovori se mogu odnositi na primjenu Pravilnika, odluke organizatora i postupke natjecatelja.

35.2 Prigovore može podnijeti voditelj (predstavnik) kluba, osoblje organizatora, natjecatelj ili bilo koja osoba vezana za natjecanje.

35.3 Svaki prigovor treba biti upućen organizatoru usmeno ili pismeno što je moguće prije. Prigovore razmatra organizator. U nedoumici organizator može tražiti savjet povjerenika za natjecanja. Podnositelja prigovora o odluci treba izvijestiti odmah po njenom donošenju.

35.4 Prigovori se razmatraju odmah, a prije proglašenja.

35.5 Prigovori se ne naplaćuju.

35.6 Rok za prigovor na službene rezultate je 14 dana od pošiljanja istih. Mora se dostaviti pismeno ili e-poštom organizatoru, a kopija povjereniku za natjecanja.

36 Žalbe

36.1 Žalba se naplaćuje 200,00 kn, a naknada se uplaćuje na žiro račun Saveza. IO razmatra isključivo žalbe za koje postoji dokaz o uplati naknade. Iznimno naknadu za žalbu ne plaća povjerenik za natjecanja i kontrolor natjecanja.

36.2 Žalba se podnosi po odluci organizatora o prigovoru zbog neslaganja s donesenim.

36.3 Žalbu može podnijeti voditelj (predstavnik) kluba, natjecatelj, osoblje organizatora, povjerenik za natjecanja i kontrolor natjecanja.

36.4 Žalba se predaje u najkraćem mogućem roku, a najkasnije 30 minuta nakon što je donesena odluka o podnesenom prigovoru. Žalba se predaje povjereniku za natjecanja ili predstavniku IO-a u pismenom obliku.

36.5 Kod žalbi na natjecanju povjerenik za natjecanja preuzima žalbe i po potrebi s organizatorom izlazi na teren. Povjerenika mijenja bilo koji član IO-a.

- 36.6 Žalbe na sjednici IO-a prezentira povjerenik za natjecanja ili član IO-a koji ga je mijenjao. Žalbe se razmatraju na sjednicama IO-a.
- 36.7 Ako se član IO-a smatra osobno pristranim ili nije sposoban ispuniti svoju zadaću, neće se uključiti u odlučivanje.
- 36.8 IO prije donošenja odluke mora saslušati zainteresirane strane, ako one to žele.
- 36.9 Na temelju žalbe IO može odlučiti da se utrka u jednoj ili više kategorija proglaši neregularnom ako su sljedeći slučajevi bitno utjecali na ukupni rezultat kategorije:
- ako su barem jednom natjecatelju KT na karti spojene krivim redoslijedom;
 - ako dvije KT međusobno udaljene na karti 15 mm ili više nisu spojene crtom;
 - ako je barem jednom natjecatelju krivo ucrtana jedna KT (prihvaća se pomak od najviše 3mm);
 - ako KT nije postavljena;
 - ako je KT postavljena na detalj neucrtan na karti barem jednog natjecatelja;
 - ako barem na jednoj KT stoji pogrešna kodna oznaka na stupiću;
 - ako je krivi opis barem jedne KT;
 - ako su nekom od natjecatelja pogrešnim redoslijedom napisani redni brojevi na karti što je uzrokovalo krivo perforiranje;
 - ako je KT nestala;
 - ako je KT pogrešno postavljena;
 - ako je SI stanica neispravna ili nedostaje;
 - za svaku KT s koje se donese papirić mora se nedvojbeno utvrditi da SI stanica nedostaje ili je neispravna – kod žalbe provjeru obavlja povjerenik za natjecanja
 - druge neregularnosti za koje se ocijeni da su utjecale na regularnost natjecanja.

(Sukladno članku 8.7. Organizator natjecanja na kojem je utrka u pojedinoj kategoriji proglašena neregularnom dužan je natjecateljima iz te kategorije vratiti iznos startnine)

- 36.10 Ako je žalba pozitivno riješena naknada uplaćena za žalbu se vraća.
- 36.11 Ako se natjecanje u nekoj kategoriji proglaši neregularnim IO može odrediti zamjensko natjecanje za navedenu kategoriju.
- 36.12 Krajnji rok za žalbe je 14 dana nakon objave rezultata, a odnosi se na žalbe koje objektivno nisu mogle biti uložene na natjecanju. Ovakve žalbe moraju se dostaviti pismeno ili e-poštom povjereniku za natjecanja, a kopija organizatoru.

37 Izvještaj s natjecanja

- 37.1 Organizator je dužan službeni izvještaj u roku tjedan dana objaviti na internetu i poslati e-poštom na adrese klubova i tijela Saveza.
- 37.2 Sadržaj izvješća reguliran je člankom 25.10.

- 37.3 Kontrolor na propisanom obrascu dostavlja svoje pisano izvješće povjereniku za natjecanja i organizatoru najkasnije 3 tjedna nakon natjecanja.
- 37.4 Postavljač staza (osoba koja zamišlja staze i označuje položaj KT na zemljištu) za Prvenstva Hrvatske i natjecanja za Kup Hrvatske mora imati najmanje stručnost kontrolora-postavljača.

38 Reklamiranje i sponzorstvo

- 38.1 Vidi Zakon o športu.

39 Odnosi s javnošću

- 39.1 Organizator predstavnicima tiska i televizije medija trebaju ponuditi atraktivne radne uvjete i povoljne mogućnosti promatranja i izvještavanja s natjecanja.

40 Stegovne mjere

- 40.1 Stegovne mjere su određene prema Pravilniku o stegovnom postupku.

Privitak 1

ODLUKE KOJE IO HOS-a DONOSI PRIJE POČETKA NATJECATELJSKE SEZONE

- Pribhaćanje kalendara natjecanja
- Određivanje početka i kraja natjecateljske sezone
- Imenovanje glavnog kontrolora i njegova dva zamjenika (GVK) na prijedlog vijeća kontrolora.
- Potvrda kontrolora
- Određivanje natjecanja za koja će se odrediti kontrolori

Privitak 2

NATJECATELJSKE KATEGORIJE – pravo nastupa

KATEGORIJA	2013. godina	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina
M21A	muškarci slobodno	muškarci slobodno	muškarci slobodno	muškarci slobodno	muškarci slobodno
Ž21A	žene slobodno	žene slobodno	žene slobodno	žene slobodno	žene slobodno
M65	1948. i stariji	1949. i stariji	1950. i stariji	1951. i stariji	1952. i stariji
M55	1958. i stariji	1959. i stariji	1960. i stariji	1961. i stariji	1962. i stariji
M45	1968. i stariji	1969. i stariji	1970. i stariji	1971. i stariji	1972. i stariji
M35	1978. i stariji	1979. i stariji	1980. i stariji	1981. i stariji	1982. i stariji
M21B	muškarci slobodno	muškarci slobodno	muškarci slobodno	muškarci slobodno	muškarci slobodno
M20	1993. i mlađi	1994. i mlađi	1995. i mlađi	1996. i mlađi	1997. i mlađi
M18	1995. i mlađi	1996. i mlađi	1997. i mlađi	1998. i mlađi	1999. i mlađi
M16	1997. i mlađi	1998. i mlađi	1999. i mlađi	2000. i mlađi	2001. i mlađi
M14	1999. i mlađi	2000. i mlađi	2001. i mlađi	2002. i mlađi	2003. i mlađi
M12	2001. i mlađi	2002. i mlađi	2003. i mlađi	2004. i mlađi	2005. i mlađi
Ž45	1968. i starije	1969. i starije	1970. i starije	1971. i starije	1972. i starije
Ž35	1978. i starije	1979. i starije	1980. i starije	1981. i starije	1982. i starije
Ž21B	žene slobodno	žene slobodno	žene slobodno	žene slobodno	žene slobodno
Ž20	1993. i mlađe	1994. i mlađe	1995. i mlađe	1996. i mlađe	1997. i mlađe
Ž18	1995. i mlađe	1996. i mlađe	1997. i mlađe	1998. i mlađe	1999. i mlađe
Ž16	1997. i mlađe	1998. i mlađe	1999. i mlađe	2000. i mlađe	2001. i mlađe
Ž14	1999. i mlađe	2000. i mlađe	2001. i mlađe	2002. i mlađe	2003. i mlađe
Ž12	2001. i mlađe	2002. i mlađe	2003. i mlađe	2004. i mlađe	2005. i mlađe

Privitak 3

PRAVILNIK O REGISTRACIJI, PRELASKU I UTVRĐIVANJU ODŠTETE

u izradi

Privitak 4.

CILJEVI SPORAZUMA IZ LEIBNITZA

THE LEIBNITZ CONVENTION

We, the Members of the IOF, attending the 20th IOF General Assembly in Leibnitz, Austria, on the 4 August 2000, hereby declare that

"It is of decisive importance to raise the profile of the sport to further the spread of orienteering to more people and new areas, and to get orienteering into the Olympic Games."

The main vehicles to achieve this are:

- ▶ to organise attractive and exciting orienteering events which are of high quality for competitors, officials,
- ▶ media, spectators, sponsors, and external partners
- ▶ to make IOF events attractive for TV and Internet
- ▶ We shall aim to:
 - ▶ increase the visibility of our sport by organising our events closer to where people are
 - ▶ make our event centres more attractive by giving increased attention to the design and quality of
 - ▶ installations
 - ▶ improve the event centre atmosphere, and the excitement, by having both start and finish at the centre
 - ▶ increase television and other media coverage by ensuring that our events provide more and better
 - ▶ opportunities for producing thrilling sports programmes
 - ▶ improve media service by better catering for the needs of media representatives (in terms of
 - ▶ communication facilities, access to runners at start/finish and in the forest, continuous intermediate time
 - ▶ information, food and beverages, etc)
 - ▶ pay more attention to promoting our sponsors and external partners in connection with our IOF events

We, the Members of the IOF, expect that these measures shall be considered by all future organisers of IOF events."

Privitak 5.

UPUTE ZA PLANIRANJE STAZA ZA ORIJENTACIJSKO TRČANJE

Smisao ovih uputa je davanje smjernica za planiranje staza za orijentacijsko trčanje te osigurati ravnopravnost svih natjecatelja i očuvanje karakterističnosti orijentacijskog trčanja.

Upute se odnose kako na zamišljanje tako i na postavljanje staza.

1. Primjena

- 1.1. Na svim međunarodnim natjecanjima staze moraju biti zamišljene u skladu s ovim uputama. Za ostala natjecanja mogu poslužiti kao temeljne smjernice.

Uz upute treba koristiti i pravilnike IOF-a:

- ▶ Pravilnik za natjecanja iz orijentacijskog trčanja
- ▶ Međunarodni propisi za opise kontrolnih točaka (HOS 2004)
- ▶ Pravilnici za crtanje karata ISOM, ISSOM (sprint) i ISMTBOM (za MTBO)

Definicija

- 1.2. Orijentacijsko trčanje je olimpijski sport u kojem natjecatelj samostalno, uz pomoć karte i kompasa, mora proći zadanim redoslijedom određeni broj detalja (kontrolnih točaka) označenih na zemljištu i na karti.
- 1.3. U orijentacijskom trčanju zadatak je trčeći proći zadanu stazu u što kraćem vremenu.

Staza za orijentacijsko trčanje

- 1.4. Staza za orijentacijsko trčanje definirana je startom, kontrolnim točkama i ciljem. Između tih točaka spojenih ravnom crtom nalaze se dionice na kojima se natjecatelj mora koristiti znanjima orijentiranja. Kontrolne točke smještene su na jednoznačnim zemljopisnim detaljima ucrtanim na karti.

Start i prva dionica

- 1.5. Natjecateljima se na startu ne smije omogućiti uvid u izbor puta natjecatelja koji su već startali. Čitavo područje starta mora se organizirati sukladno s time.
- 1.6. Startna točka od koje počinje orijentiranje (start point - označen simbolom istostraničnog trokuta) mora biti označena zastavicom na zemljištu i istostraničnim trokutom na karti.
- 1.7. Natjecatelj mora biti suočen s orijentacijskim zadacima od samog početka. Međutim, prva dionica ne treba biti niti tehnički niti fizički prezahtjevna. Natjecatelju treba pružiti mogućnost privikavanja na kartu i vrstu zemljišta.

Kontrolne točke

- 1.8. Kontrolne točke se postavljaju na jasno definiranim mjestima uz detalje na zemljištu. Kontrolna točka je obavezno mjesto koje natjecatelj mora pronaći uz slobodan i individualan izbor puta. Obzirom na navedeno, zahtjeva se pažljivo planiranje i provjera kako bi se osigurala ravnopravnost. Svi natjecatelji moraju biti suočeni sa sličnim uvjetima prilaza kontroli izuzimajući pritom utjecaj sreće ili nepredvidivog gubitka vremena.

- 1.9. Osobito je važno da karta vrlo točno i realno prikazuje zemljište, naročito u okružju KT te da su iz svih smjerova napadne točke i njihova udaljenost točno prikazane na karti.
- 1.10. U slučaju kad ne postoje drugi detalji u blizini, KT ne smije biti postavljena na malim i sitnim detaljima uočljivim isključivo iz neposredne blizine.
- 1.11. Ako vegetacija onemogućuje prilaz i vidljivost detalja iz međusobno različitih smjerova na istom nije preporučljivo postaviti KT.

Opis KT

- 1.12. Opisom KT točno se određuje položaj KT obzirom na detalj.
- 1.13. Točan položaj KT na zemljištu i kontrola označena na karti moraju biti nedvojbeni.
- 1.14. Treba izbjegavati kontrole koje ne možemo jednostavno i jednoznačno definirati opisom kontrola.

Svrha KT

- 1.15. Glavna svrha postavljanja KT jest završetak prethodne i polazišta na sljedeću dobru orijentacijsku dionicu. **(!)**
- 1.16. Ponekad moramo postaviti dodatnu KT koja je bolje polazište za sljedeću dionicu.
- 1.17. Ostale dodatne kontrole (uz označenu dionicu) moguće je postavljati s ciljem vođenja natjecatelja oko opasnih ili zabranjenih područja.
- 1.18. KT se može koristiti za postavljanje osvježenja, zbog medijske atraktivnosti (TV, fotoreporter) ili popularizacije sporta i podizanja zanimljivosti samog natjecanja (gledatelji).

Ispravnost dionice i kontrolne točke - "Oštar kut"

- 1.19. Oštar se kut pojavljuje u slučaju kad je smjer prilaska KT i smjer odlaska s nje identičan. Oštri se kut može pojaviti i ako je područje oko KT otvoreno, s dobrom vidljivošću.
- 1.20. Posebna vrsta oštrog kuta je slučaj kad različite kategorije imaju zadane iste dionice, ali uz suprotan smjer obilaska.
- 1.21. Oštri se kutovi moraju izbjegavati.

Kontrolne točke na maloj udaljenosti

- 1.22. KT koje smještene u neposrednoj blizini jedna drugoj zbunjuju natjecatelje koji se točno kreću prema mjestu KT. Samo u slučaju kad su zemljišni detalji potpuno različiti na i zemljištu i na karti, dopušteno je dvije ili više KT postaviti unutar 100 metara.

Kontrolna zastavica

- 1.23. Oprema KT mora biti u skladu s pravilnikom IOF-a za natjecanja u orijentacijskom trčanju.

- 1.24. Temeljni pristup postavljanja KT jest da natjecatelj prvo ugleda zastavicu kad se približava mjestu KT: Smisao točnog orijentiranja prema KT nestaje ako natjecatelj prvo ugleda zastavicu umjesto detalja na koji je postavljena, međutim to ne znači da KT treba sakrivati.
- 1.25. Kad natjecatelj stigne na položaj kontrole ne smije TRAŽITI KT.
- 1.26. KT mora biti postavljena tako da natjecatelji koji se nalaze uz KT ne utječu na njenu vidljivost.

Dionice

- 1.27. Dionice su najbitniji element orijentacijske staze i određuju njezinu kvalitetu.
- 1.28. Dobre dionice nude natjecateljima zanimljive probleme u čitanju karte i vode ih preko pogodnog terena s mogućnostima individualnog izbora puta.
- 1.29. Na istoj stazi moraju se ponuditi različite dionice: neke temeljene na intenzivnom čitanju karte i ostale koje sadrže fizički jednostavnije izbore puta.
- 1.30. Promjene u duljini dionica i stupnju tehničke težine prisiljavaju natjecatelja na korištenje raznih orijentacijskih tehnika pri različitim brzinama trčanja.
- 1.31. Osoba koja zamišlja staze mora zadati dionice koje natjecatelju nude mogućnost izbora raznih alternativnih putova koje natjecatelj bira sukladno sposobnostima i znanju.
- 1.32. Dionica ne smije ponuditi izbor puta dajući prednost ili oduzimajući je, a da navedeno nije moguće vidjeti iz kratke, ali cjelokupne analize puta.
- 1.33. Potrebno je izbjegavati dionice koje izazivaju natjecatelja da prelazi zabranjena područja.
- 1.34. Ispravan izbor puta ne smije dovoditi natjecatelja u opasnost i voditi preko nezaštićenih prijelaza pruge, autoputa, rijeka, močvara ili živog pijeska.
- 1.35. Opasno prelaženje stijena, klanaca i stjenovitih odsjeka treba izbjegavati.
- 1.36. Nije dopušteno postaviti dionicu kod koje je pri ispravnom izboru puta potrebno plivati.

Završetak staze

- 1.37. Orijentiranje završava na posljednjoj KT. Posljednja KT smije biti postavljena jednostavnije nego ostatak staze. U svakom slučaju smije biti najviše srednje tehnički zahtjevna.
- 1.38. Gledatelji u ciljnom prostoru ne smiju se previše približiti posljednjoj KT niti bi im se smjelo dopustiti da vide natjecatelje kako se približavaju KT.
- 1.39. Udaljenost od posljednje KT do cilja mora biti kratka.
- 1.40. Ciljni prostor treba se nalaziti na otvorenom području postavljen na način da se svi natjecatelji iz istog smjera približavaju cilju. Ako to zbog postojećih prirodnih detalja nije moguće put od posljednje KT do cilja mora biti označen.
- 1.41. Ako označena staza pomaže bilo kojem od natjecatelja da posljednju KT lako pronađe, koridor za utrčavanje se može postaviti kao lijevak.

2. ELEMENTI ORIJENTACIJE

Čitanje karte

- 2.1. Na dobro zamišljenoj orijentacijskoj stazi natjecatelji su prisiljeni koncentrirati se na orijentiranje tijekom čitavog natjecanja.
- 2.2. Dijelove staze na kojima se ne zahtjeva čitanje karte ili pažljivo orijentiranje treba izbjegavati.

Izbor puta

- 2.3. Različiti izbori puta prisiljavaju natjecatelja korištenju karte kako bi se priviknuo na teren i izvukao zaključke o njemu. Izbori puta pomažu da svaki natjecatelj misli nezavisno o drugom i time se sprječava "šlepanje".

Zahtjevnost

- 2.4. Pomoću zemljišta i karte koja je na raspolaganju osoba koja zamišlja staze mora postaviti staze različite težine. To se odnosi na orijentiranje jednako kao i na konfiguraciju terena.
- 2.5. Zahtjevnost dionice mora biti prilagođena zemljištu na način da je natjecateljima omogućeno pratiti zemljišne detalje do blizine KT.
- 2.6. Približavajući se KT, natjecatelj bi trebao primijeniti primjerenu tehniku prilagođenu informacijama s karte.
- 2.7. Prilikom zamišljanja staza za pojedine kategorije mora se zahtjevnost dionice prilagoditi kategoriji.
- 2.8. Pažnja se mora posvetiti aktualnim sposobnostima natjecatelja, iskustvu i sposobnošću čitanja i razumijevanja sitnih detalja na karti.

Povoljan teren

Pravilnik zahtjeva "pošumljen teren - nepoznat natjecateljima", ali mnoga dobra natjecanja za orijentacijsko trčanje dokazala su suprotno.

Različite vrste terena zahtijevaju posebne tehnike orijentiranja. Sva natjecanja se temelje na istoj ideji, ali postoji zamjetna varijacija odnosa između različitih elemenata čitanja karte, izbora puta i samog trčanja.

Ove smjernice stvorene su s ciljem očuvanja "jedinственog karaktera" originalnog sporta - orijentacijskog trčanja.

Navedeno zahtjeva teren na kojem se može provjeriti fizička sposobnost natjecatelja, teren na kojem je njegov rad nezavisan i na kojem se mora orijentirati pod neprestanim pritiskom, znajući da ga čak i vrlo male pogreške mogu omesti.

Zahtjevan teren

- 2.9. Pošumljena područja; teren s ograničenom vidljivošću; detaljan teren; brojni sitni detalji; nerazvijena mreža putova; umjerena visinska razlika; neobrađeno, nerazvijeno zemljište; pokrov koji ne ometa trčanje; umjerena vegetacija; različit, neprestano promjenjiv teren; nepoznat teren;

Manje zahtjevan ili nepogodan teren

- 2.10. Otvorena zemljišta s dobrom vidljivošću; jednoznačan; malo detalja za orijentiranje; područja s mnogo putova i staza; mnogo linijskih i skupnih detalja; visoko obrađene šume; usamljene padine s velikom visinskom razlikom; naselja i velika jezera; poznat teren; opasna područja pod zaštitom i prirodni parkovi.

Natjecateljska karta

- 2.11. Ove smjernice podrazumijevaju da je karta nacrtana u skladu s IOF pravilnikom. Ako se koriste druge karte, navedene smjernice trebaju se poštovati kadgod je to moguće.

3. NOSITELJI ORGANIZACIJE

Osobe odgovorne za planiranje staza moraju razumjeti i znati što znači kvalitetna i dobra staza iz osobnog iskustva.

Također moraju dobro poznavati teoriju planiranja staza i uzimati u obzir posebne zahtjeve svake pojedine kategorije.

Na terenu moraju biti u mogućnosti ocijeniti različite čimbenike koji mogu utjecati na natjecanje, kao npr. vremenske uvjete, kvalitetu karte, prisustvo natjecatelja i gledatelja itd.

Postavljač staze

- 3.1. Osobu koja zamišlja staze imenuje organizator. Postavljač je odgovoran za odabir terena, natjecateljsku kartu, provedbu i organizaciju natjecanja između starta i cilja.

Kontrolor

- 3.2. Kontrolor pažljivo provjerava zamišljene staze zbog brojnih mogućnosti pogreška koje mogu dovesti do neregularnosti natjecanja.
- 3.3. Organizator zbog toga imenuje kontrolora. Oni si međusobno pomažu i savjetuju postavljača staza i mogu mu, ako je potrebno, pomoći u pronalaženju boljih rješenja problema koji su se pojavili.
- 3.4. Uloga kontrolora je jasno definirana u Pravilniku za orijentacijska natjecanja Saveza.

4. UPOZORENJA

Fiktivno postavljanje staza

- 4.1. Osoba koja zamišlja stazu ne smije zamišljati niti jednu KT i dionicu bez provjere na terenu.
- 4.2. Također mora uzeti u obzir da se na dan natjecanja uvjeti mogu značajno promijeniti obzirom na kartu i teren u odnosu na one koji su postojali kad su staze zamišljene.

Suviše zahtjevne staze za neelitne kategorije

- 4.3. Kreiranje dobre elitne staze je jednostavno uspoređeno s planiranjem odgovarajućih staza za početnike i ostale kategorije.
- 4.4. Lako je moguće postaviti preteške staze za te kategorije. Postavljač staza mora biti oprezan pri zamišljanju ne povodeći se osobnim znanjem orijentiranja ili svojom brzinom prijelaza terena.

Manje pogodne KT

- 4.5. Želja da se zadaju najbolje moguće dionice često dovodi do postavljanja neodgovarajućih KT.
- 4.6. Natjecatelj rijetko primijeti razliku između dobre i izvrsne dionice, ali će odmah primijetiti (i žaliti se) ako je kod KT gubio vrijeme zbog sakrivene zastavice, netočne karte ili opisa kontrole, nerazumljivog opisa i sl.
- 4.7. Postavljač staze mora znati predvidjeti takve situacije.

Bliske KT

- 4.8. Organizator sigurno ne želi namjerno diskvalificirati natjecatelje zbog ovjere pogrešne KT. Kod postavljanja potrebno je obratiti pažnju da se KT koje su blizu jedna drugoj ne nalaze na sličnim detaljima te da imaju potpuno različite kodne oznake.
- 4.9. Čak i kad su KT označene potpuno različitim kodnim brojevima takve KT ne smiju utjecati na natjecatelje koji se točno orijentiraju prema svojoj KT.

Teoretski dobar izbor puta

- 4.10. Natjecatelji uvijek pokušaju pojednostaviti orijentacijske probleme. Postavljač staza za računalom može jasno uočiti različite izbore puta koje natjecatelji na utrci nikad neće izabrati. Postoji vjerojatnost da se time samo gubi vrijeme postavljajući prezahtjevne zadatke, a istovremeno će natjecatelji izabrati "sljedeći najbolji" izbor puta.

5. PRAVILA PET PRSTA

- **Sigurnost natjecatelja**
- **Jednoznačnost orijentiranja**
- **Pravednost za sve natjecatelje**
- **Popularizacija sporta**
- **Zaštita prirode i okoliša**

Jednoznačnost

- 5.1. Svaki sport je karakterističan.
- 5.2. Jednoznačnost orijentiranja je u pronalaženju i prelaženju pravim putem preko nepoznatog terena pod mentalnim i fizičkim stresom.
- 5.3. Navedeno zahtjeva kombinaciju brzog i točnog čitanja karte, orijentiranja i trčanja različitim vrstama terena.

Pravednost

- 5.4. Jednakopravnost je temelj svakog sporta.
- 5.5. Orijentacijska natjecanja imaju nadprosječnu mogućnost nepravednosti, naravno nepredvidivu i neželjenu, kako od strane organizatora tako i od strane natjecatelja.
- 5.6. Postavljač staza mora uzeti u obzir ove činjenice i izbjeći ih uz adekvatan oprez.
- 5.7. Svim natjecateljima moraju se osigurati isti uvjeti na svim dijelovima staze.

Popularnost

- 5.8. Volimo misliti kako je orijentacija sport koji potiče natjecatelje na ponovni dolazak. Međutim mnoge greške pri postavljanju mogu dovesti do smanjenja zanimanja ili odustajanja od sporta. Npr. ako staze nisu pažljivo zamišljene i postavljene - odnosno ako su preduge, prekratke, preteške, prejednostavne, prestrme, preravne, s previše/premalo staza, s previše/premalo KT, sa skrivenim KT, s preblizu postavljenim KT itd.
- 5.9. Uzimajući ovo u obzir vrlo je važno da staze, i njihova zahtjevnost budu pogodne za aktualne sudionike u različitim kategorijama.

Priroda i okoliš

- 5.10. Okoliš je osjetljiv, priroda se može zagaditi, a zemlja kao i vegetacija može trpjeti zbog prevelikog prometa pješaka.
- 5.11. Zidovi, ograde, obrađene površine, zgrade i ostale građevine u privatnom vlasništvu su važni dijelovi orijentacijskog prirodnog okoliša.
- 5.12. Važna zadaća postavljača staza je pravovremeno uspostaviti suradnju s vlasnicima posjeda i lovačkim društvima te odrediti postojanje osjetljivih prirodnih područja na terenu.
- 5.13. Uvijek bi trebalo biti moguće pronaći način izbjegavanja negativnog utjecaja na najosjetljivija područja.
- 5.14. Iskustvo je pokazalo da se čak i veća natjecanja mogu organizirati na osjetljivim područjima ako su poduzete pravilne mjere i staze kvalitetno zamišljene.

Privitak 6.

UPUTE ZA PLANIRANJE ŠTAFETNIH NATJECANJA

1. Uvod

Štafetna natjecanja su za natjecatelje, a posebno za gledatelje, vrlo zanimljiva disciplina. Kroz štafetna natjecanja je omogućeno atraktivno predstavljanje športa gledateljima, posebno tisku i televiziji. Ovaj oblik natjecanja djeluje također vrlo pozitivno na razvoj sposobnosti orijentacista.

Start štafete (Venla – Finska)

Problem pri organizaciji i provedbi štafetnih natjecanja je potreba usklađivanja individualnih oblika postavljanja orijentacijskih staza i zahtjeva štafete u kojoj se, kao rezultat zajedničkog starta svih natjecatelja, traži neposredna borba "prsa u prsa". Zahtjevi koji se time postavljaju pred organizatora težište su sljedećih uputa. Upute je izradio IOF i usklađene su s Pravilnikom za orijentacijska natjecanja.

2. Definicija štafetnog natjecanja u orijentacijskom trčanju

Štafeta je disciplina orijentacijskog trčanja u kojoj natjecatelji jedne ekipe neposredno jedan za drugim sudjeluju u natjecanju. Ukupno vrijeme ekipe određuje plasman.

Karakteristike štafetnog natjecanja su:

- ▣ **Zajednički start** - svi natjecatelji, odnosno prve izmjene štafeta, iste kategorije startaju istodobno.
- ▣ **Tekuće izmjene** - natjecatelji iste ekipe trče bez vremenske pauze jedan za drugim, nakon što prethodni natjecatelj prođe svoju zadanu stazu.
- ▣ **Jednaka (ukupna) staza** - ukupne staze svih štafeta iste kategorije su jednake. Staze pojedinih izmjena su približno iste, ali redoslijed pojedinih dionica može biti različit.

- ▣ **Kategorije** - svaka ekipa sastoji se u pravilu od tri (povremeno dva ili više) natjecatelja. Svaka ekipa iste kategorije trči jednak broj izmjena.
- ▣ **Svaki natjecatelj trči jednu izmjenu.**

3. Metode raspodjele dionica staza

Obzirom da su pojedine ekipe neposredno suprotstavljene potrebno je svakom natjecatelju osigurati osobno rješavanje postavljenih orijentacijskih zadataka koji su mu nametnuti stazom. U svrhu navedenog razvijene su različite metode varijacija dionica. Temeljni uvjet primjene ovih metoda jest teren s mnogo detalja i točna karta.

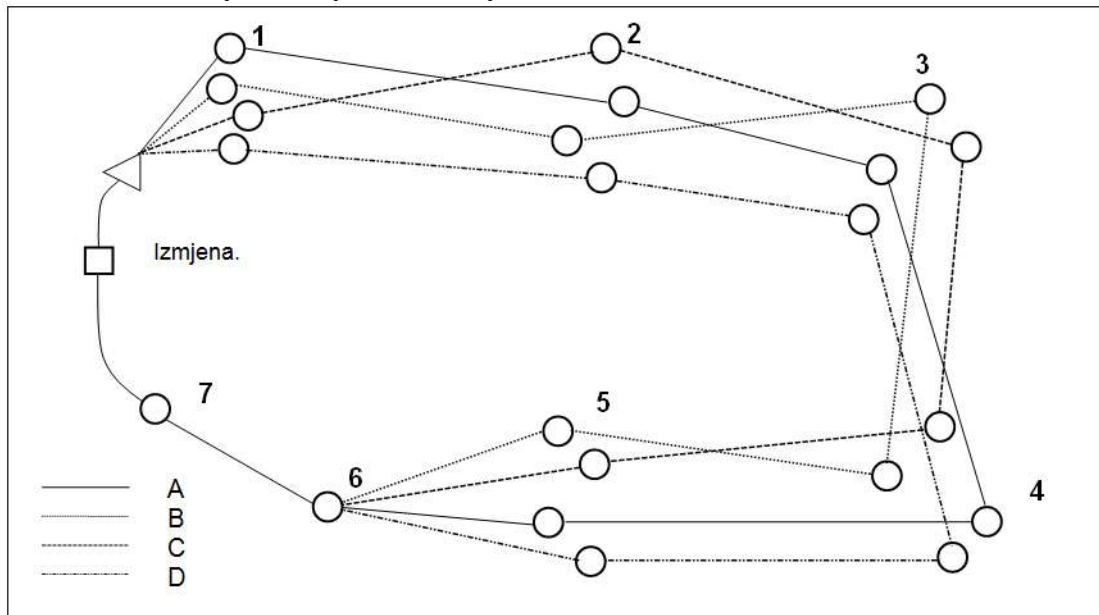
Osnovni princip varijacije dionica je različita raspodjela, odnosno redoslijed dionica svake pojedine štafete. Kad se ukupno zbroje sve dionice pojedinih izmjena, svaka štafeta mora imati istu stazu.

Štafete prolaze pojedine dionice (varijacije) različitim redoslijedom, ali u istom smjeru. Štafete se moraju ravnomjerno rasporediti na grananja.

Kako bi se sačuvao karakter štafetnog natjecanja i neposrednog nadmetanja, preporučljivo je da staze pojedinih dionica (varijacije) budu slične po dužini i izboru puta. Vremena za pojedine izmjene se u konačnosti ne bi smjela puno razlikovati, što gledateljima tijekom natjecanja omogućava bolju preglednosti.

3.1. Motala - metoda (metoda izmjena staza)

Motala - metoda je najjednostavnija metoda varijacije staze. Ovisno o broju izmjena jedne štafetne ekipe postavlja se isti broj različitih staza. Staze se označavaju abecednim slovima, neutralno, primjerice: A, B, C i D. Svakoj pojedinoj štafetnoj ekipi dodjeljuje se različita varijacija poretka staza, koju prelazi pojedini natjecatelj - izmjena štafetne ekipe. Svaka štafeta mora, iako različitim redoslijedom, obići sve postavljene staze (sl. 1.). Međusobno različite staze ne moraju imati jednak broj kontrolnih točaka.

Slika 1: Prikaz četiri različite staze koju svaka štafeta treba proći različitim redoslijedom

Osim starta i cilja, u okviru svake pojedine staze može se naći još kontrolnih točaka zajedničkih svim natjecateljima (tj. svim stazama) jedne štafete (kao npr. radio kontrola ili KT za novinare, televiziju ili gledatelje, kao i prolazna kontrola).

Motala-metoda je naročito pogodna kad štafete čine četiri natjecatelja (izmjene) jer je u tom slučaju moguće sa samo četiri različite staze napraviti 24 varijacije. Tek kad nastupa više od 24 štafete u jednoj kategoriji pojavljuje se ista kombinacija za dvije različite štafete.

Na natjecanjima u kojima štafetu čine tri natjecatelja moguće je, uz tri različite staze, postići ukupno samo šest različitih varijacija staza (tablica 1b).

U tablici 1a, prikazana je shema za maksimalno 72 štafete. Svaki put su četiri kombinacije spojene u jednu skupinu. Svaki od tri stupca sadrži maksimalno moguće 24 kombinacije, pri čemu je raspored u 2. i 3. stupcu izveden prema taktičkim postavkama 1. stupca. Četiri pojedinačne staze su označene s A, B, C i D.

Tablica 1a: Motala – metoda za štafete od 4 člana

komb.	redosljed dionica	grupa	komb.	redosljed dionica	grupa	komb.	redosljed dionica	grupa
1	A B C D		25	A C B D		49	A D C B	
2	B C D A		26	B D C A		50	D C B A	
3	C D A B		27	C A D B		51	C B A D	
4	D A B C	I	28	D B A C	VII	52	B A D C	XIII
5	A B D C		29	A D B C		53	A C B D	
6	B D C A		30	B C D A		54	C B D A	
7	D C A B		31	D A C B		55	B D A C	
8	C A B D	II	32	C B A D	VIII	56	D A C B	XIV
9	A C B D		33	A B C D		57	A D B C	
10	C B D A		34	C D B A		58	D B C A	
11	B D A C		35	B A D C		59	B C A D	
12	D A C B	III	36	D C A B	IX	60	C A D B	XV
13	A C D B		37	A D C B		61	A B C D	
14	C D B A		38	C B D A		62	B C D A	
15	D B A C		39	D A B C		63	C D A B	
16	B A C D	IV	40	B C A D	X	64	D A B C	XVI
17	A D B C		41	A B D C		65	A C D B	
18	D B C A		42	D C B A		66	C D B A	
19	B C A D		43	B A C D		67	D B A C	

20	C A D B	V	44	C D A B	XI	68	B A C D	XVII
21	A D C B		45	A C D B		69	A B D C	
22	D C B A		46	D B C A		70	B D C A	
23	C B A D		47	C A B D		71	D C A B	
24	B A D C	VI	48	B D A C	XII	72	C A B D	XVIII
1-24								
-48								
-72								

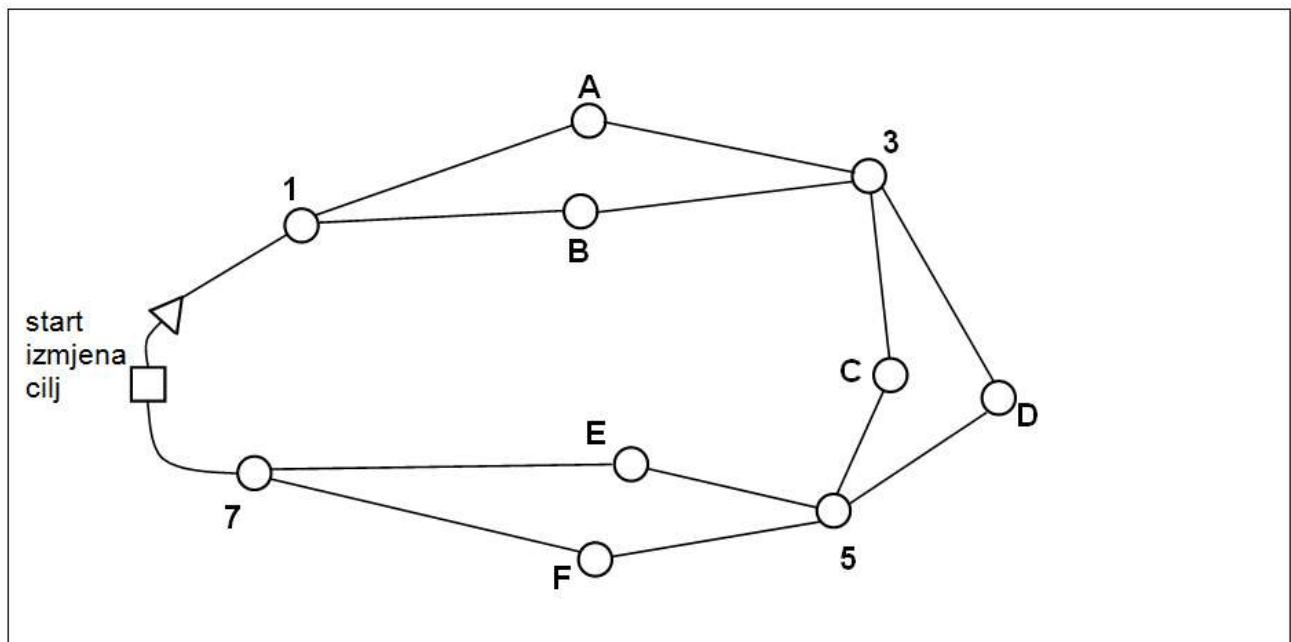
Tablica 1b: Motala metoda za štafete od 3 člana

komb.	redoslijed dionica	grupa	komb.	redoslijed dionica	grupa
1	A B C	I	7	A C B	III
2	B C A		8	B A C	
3	C A B		9	C B A	
4	A C B	II	10	A B C	IV
5	C B A		11	C A B	
6	B A C		12	B C A	
1-6					
-12					

Prednost ove metode jest usporedivost postignutih vremena pojedinih izmjena na istim stazama. To je posebno zanimljivo za natjecatelje koji trče za slabije ekipe. Primjene ove metode za štafete koju čine tri natjecatelja - izmjene, jest preporučljiva samo onda kad starta mali broj štafeta koje čine natjecatelji s neujednačenim sposobnostima. Primjena Motala-metode nije preporučljiva ako je karta već korištena. Natjecatelji koji startaju na kraju u prednosti su nad ostalima zbog informacija koje im mogu pružiti natjecatelji koji su startali prije njih.

3.2. Farsta - metoda (metoda izmjena dionica)

Farsta - metoda se koristi većim brojem grananja (prema slici 2.) čime se postiže da natjecatelji iste štafete trče različite staze.

Slika 2: Primjer grananja za Farsta metodu

Kako bi se sačuvao pregled, ova je metoda pogodna za dvije izmjene jedne štafete od četiri člana. To znači da se kod četveročlane štafete može iskoristiti dva puta te da prva i druga izmjena, kao i treća i četvrta izmjena mogu imati svaka svoj temeljni kostur za Farsta stazu. Kod tročlane štafete ima više smisla koristiti je za prvu i drugu izmjenu.

Staza se zamišlja tako da se nekoliko puta zamisli grananje na dvije grane. Nakon izvršenog grananja ponovno se spaja kod zajedničke kontrolne točke. Primjer na slici 2. daje osam varijacija staza. (S - start, I - izmjena):

1	S - 1 - A - 3 - C - 5 - E - 7 - I
2	S - 1 - A - 3 - C - 5 - F - 7 - I
3	S - 1 - A - 3 - D - 5 - E - 7 - I
4	S - 1 - A - 3 - D - 5 - F - 7 - I
5	S - 1 - B - 3 - C - 5 - E - 7 - I
6	S - 1 - B - 3 - C - 5 - F - 7 - I
7	S - 1 - B - 3 - D - 5 - E - 7 - I
8	S - 1 - B - 3 - D - 5 - F - 7 - I

Svaka od ovih varijacija ima uvijek samo jednu alternativu koja sadrži kontrole druge grane (koje se ne javljaju u prvoj varijaciji): 1 i 8, 2 i 7, 3 i 6, kao i 4 i 5.

Iz toga proizlazi pravilo da druga izmjena jedne štafetne momčadi trči alternativne staze svoje prve izmjene. Broj mogućih varijacija (BV) proizlazi iz broja grananja (n) prema formuli:

$$BV = 2^n$$

- Na primjer:
- 3 grananja daju 8 varijacija staza
 - 4 grananja daju 16 varijacija staza
 - 5 grananja daje 32 varijacije staza, itd.

Varijacije staza za maksimalno šest grananja navedene su u tablici 2. Pri tome su svaki puta obje alternative navedene jedna za drugom tako da pripadajuće varijacije za prvu i drugu izmjenu slijede neposredno jedna drugu.

Stupac (n) sadrži broj grananja. Shema je tako postavljena da za određeni broj grananja varijacije koriste staze od broja 1 nadalje do reda gdje je naveden broj mogućih varijacija (npr. za 3 grananja varijacije 1 do 8). Za n=3 se prema tome koristi samo ovaj dio sheme:

Tablica 2: Varijacije staza za maksimalno šest grananja

Broj	grana 1	grana 2	grana 3
1	A	C	E
2	B	D	F
3	A	D	E
4	B	C	F
5	A	D	F
6	B	C	E
7	A	C	F
8	B	D	E

Navedeni su samo brojevi KT na kojima je zamišljeno grananje prema prijašnjem primjeru (Slika 2) i označene alternative pojedinih grananja.

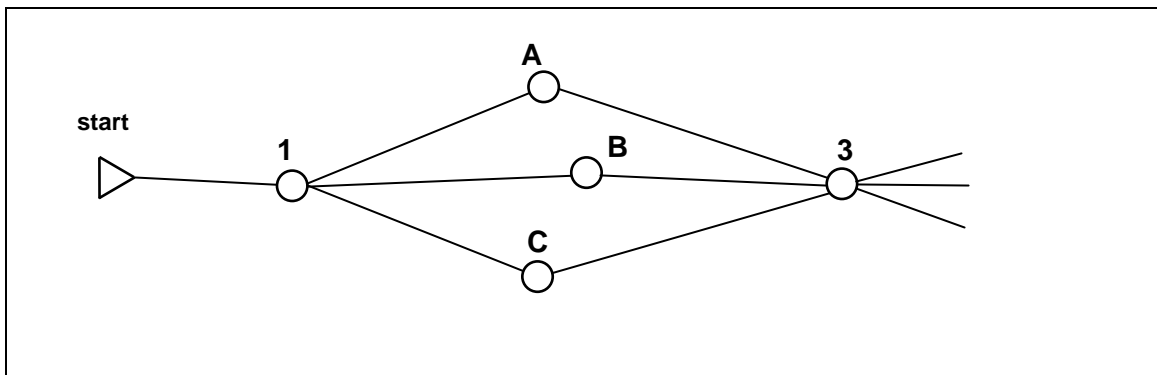
Prema slici 2, potpuna bi shema za dvije izmjene izgledala ovako:

Broj	1. Izmjena			2. Izmjena		
	grana 1	grana 2	grana 3			
1	A	C	E	B	D	F
2	B	D	F	A	C	E
3	A	D	E	B	C	F
4	B	C	F	A	D	E
5	A	D	F	B	C	E
6	B	C	E	A	D	F
7	A	C	F	B	D	E
8	B	D	E	A	C	F

Ako na natjecanju sudjeluju dvije štafete istog kluba (ili iste kvalitete), takve se svrstavaju u iste dvočlane skupine (1 i 2, 3 i 4, 5 i 6, 7 i 8). To znači da će pri svakom grananju imati različite kontrolne točke (bez ijedne iste varijacije). Sljedeća izmjena dobit će stazu koju je prije toga trčala druga momčad.

Ako sudjeluju tri ili četiri štafete istog kluba (ili iste kvalitete) svrstavaju se u iste skupine od četiri člana (tj. 1, 2, 3, 4 i 5, 6, 7, 8). Za ostale štafete uzimaju se iste varijacije iste osmeročlane skupine.

Farsta - metoda može se dodatno razviti. Razvijanjem je moguće za optimalni raspored tročlane štafete napraviti grananje s tri različite mogućnosti (slika 3.). Primjena ovakvih razvijenih modela preporuča se samoiskusnim postavljateljima, sigurnim i provjerenim u postavljanju osnovnih metoda.

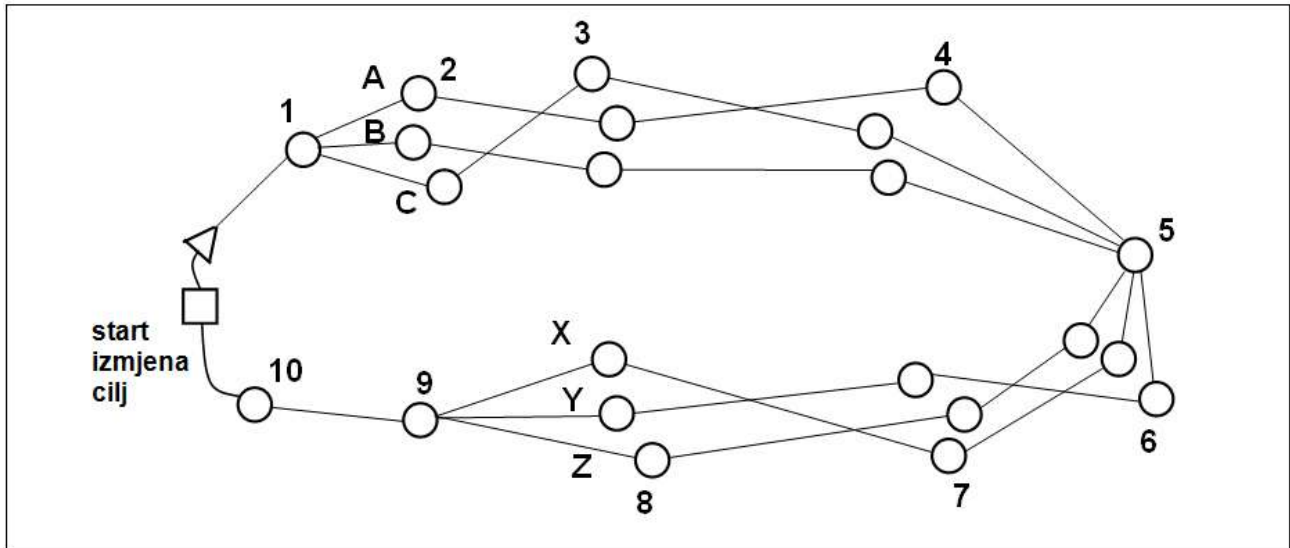
Slika 3: Primjer grananja s tri različite mogućnosti

Farsta - metoda se koristi kad je karta već korištena za natjecanja.

3.3. Vaennaes - metoda (metoda izmjena dijelova staze)

Ova metoda po principu sliči Motala-metodi. Podjelom svih staza na dva dijela prema dosadašnjoj Motala-metodi omogućuje se znatno veći broj različitih kombinacija. Podjela staza na dva dijela postiže se provođenjem staza preko jedne zajedničke kontrolne točke (slika 4.). Ova kontrolna točka odgovara dodatnoj imaginarnoj izmjeni karte. Vaennaes-metoda je prvenstveno razvijena kao metoda tročlanih štafeta, jer je mogućnost varijacije kod primjene Motala-metode za tročlane štafete (samo 6 različitih varijacija) u osnovi premalo. Za tročlanu štafetu se staza zamišlja na sljedeći način:

Postavljaju se tri pojedinačne staze i na otprilike pola staze svi prolaze zajedničku kontrolnu točku. Time se dobivaju tri dijela staze - A, B i C koji od starta/izmjene vode prema zajedničkoj kontrolnoj točki i onda ponovo 3 različita dijela staze X, Y i Z koji od zajedničke kontrolne točke vode k izmjeni/cilju (slika 4.).

Slika 4: Primjer podjele staza na dva dijela pomoću prevođenja preko zajedničke točke

Razlika i istovremena prednost u odnosu na Motala-metodu jest u tome da svaki treći natjecatelj ima istu stazu jer se svaka trećina natjecatelja na polovici staze ponovno dijeli na dvije grupe koje moraju proći dijelove staze X, Y i Z. Time se postiže da samo svaki deseti natjecatelj ima istu stazu od starta/izmjene do izmjene/cilja.

Za pojedinu izmjenu imamo sljedećih devet varijacija staze:

A - X	B - X	C - X
A - Y	B - Y	C - Y
A - Z	B - Z	C - Z

Iz toga možemo napraviti 36 različitih varijacija staze tako da svaka štafeta svaki dio staze prođe jedanput. Kombinacije su navedene u tablici 3.

Tablica 3: Kombinacije 36 različitih varijacija

komb.	1. izmjena	2. izmjena	3. izmjena	varijacije	
				skupine od 3	skupine od 9
1	A X	B Y	C Z	a	I
2	B Y	C Z	A X		
3	C Z	A X	B Y		
4	A Y	B Z	C X	b	
5	B Z	C X	A Y		
6	C X	A Y	B Z		
7	A Z	B X	C Y	c	
8	B X	C Y	A Z		
9	C Y	A Z	B X		
10	A X	C Y	B Z	d	II
11	B Y	A Z	C X		
12	C Z	B X	A Y		
13	A Y	C Z	B X	e	
14	B Z	A X	C Y		
15	C X	B Y	A Z		
16	A Z	C X	B Y	f	
17	B X	A Y	C Z		
18	C Y	B Z	A X		
19	A X	B Z	C Y	g	III
20	B Y	C X	A Z		
21	C Z	A Y	B X		
22	A Y	B X	C Z	h	
23	B Z	C Y	A X		
24	C X	A Z	B Y		
25	A Z	B Y	C X	i	
26	B X	C Z	A Y		
27	C Y	A X	B Z		
28	A X	C Z	B Y	j	IV
29	B Y	A X	C Z		
30	C Z	B Y	A X		
31	A Y	C X	B Z	k	
32	B Z	A Y	C X		
33	C X	B Z	A Y		
34	A Z	C Y	B X	l	
35	B X	A Z	C Y		
36	C Y	B X	A Z		

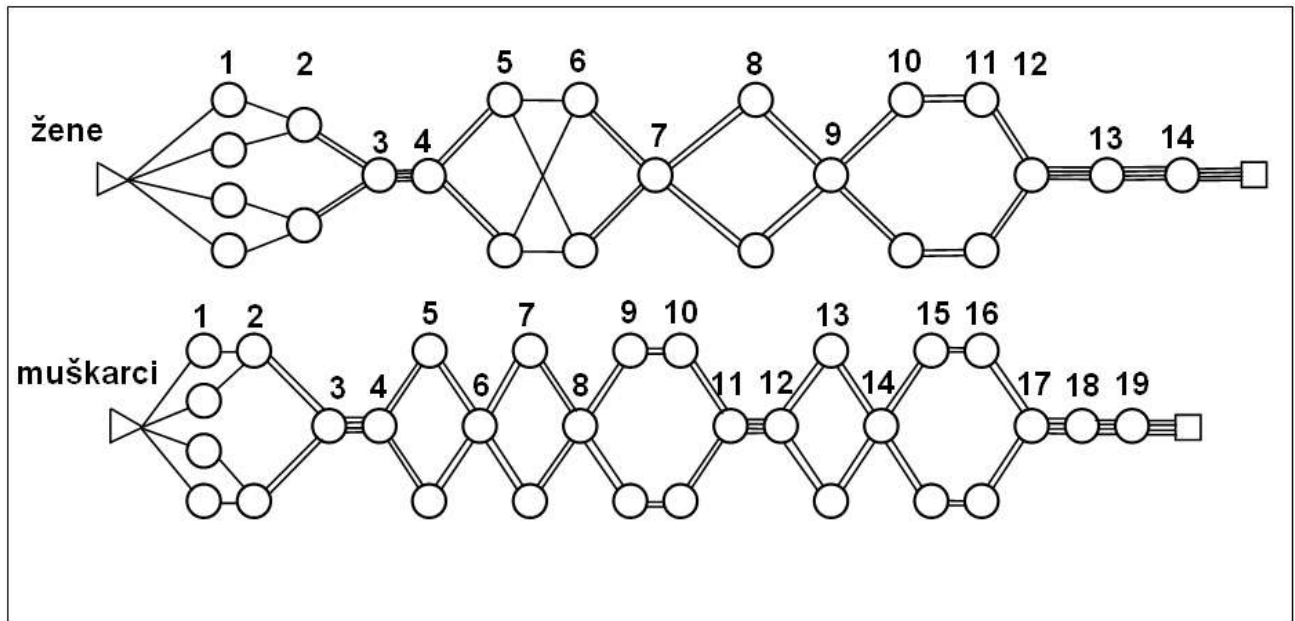
Po tri su spojene u jednu skupinu varijacija. Štafete istog kluba ili kvalitete trebaju se svrstati u zatvorenu skupinu varijacija. Ako to nije dovoljno, potrebno je ostale štafete unijeti u shemi susjedne skupine varijacija.

Primjena Vaennaesa-metode nije preporučljiva u slučaju kad se koriste već korištene karte.

3.4. Kombinirana metoda izmjene dionica

Metode grananja na Svjetskom prvenstvu i štafetama koje se boduju za Svjetski Kup temelje se na Farsta metodi izmjene dionica, koja je doradena do razine kad natjecatelji prve izmjene barem u jednom dijelu imaju različite staze.

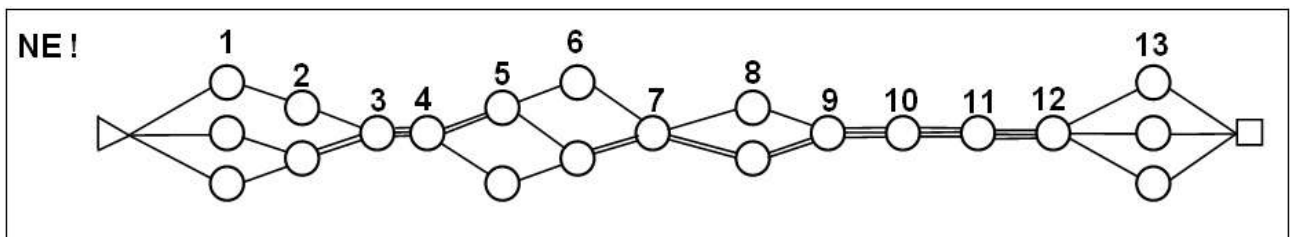
Kao primjer je naveden sistem grananja za štafete sa četiri izmjene koji se koristio na Svjetskom prvenstvu 1991. Godine (slika 5).

Slika 5: Sistem grananja za štafete sa četiri izmjene

Način grananja je kompliciran i zahtjeva temeljito poznavanje problematike organizacije štafetnog natjecanja. Korištenje kombinirane metode preporučljivo je za međunarodna natjecanja i za izjednačene štafete.

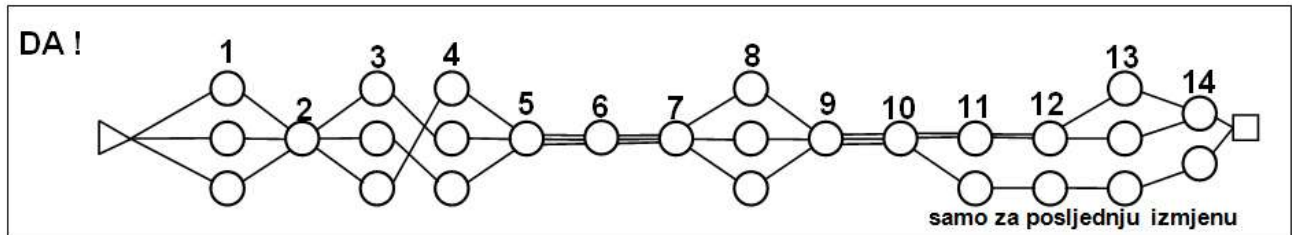
Postavljači ponekad koriste sljedeće načine grananja za štafete s tri izmjene (slika 6):

Slika 6: Primjer neodgovarajućeg načina grananja za štafete s tri izmjene

Nedostaci gornjeg načina grananja su nejednolične raspodjele natjecatelja u granama. Na natjecanju kontrole 2, 5, 6 i 8 po dvije trećine natjecatelja obilazi jednu, a ostala trećina drugu kontrolu. Osim toga grananje pri zadnjim kontrolama dovodi u podređeni položaj natjecatelje koji imaju nepovoljnije zadnje grananje, jer iako postavljač pokušava postaviti što sličnije dionice one ne mogu biti identične. Ako na posljednjoj izmjeni natjecatelji dolaze u skupini odluka o pobjedniku trebala bi se donijeti u finalnom utrčavanju.

Primjer uspjelog kombiniranog grananja za štafetu od tri izmjene (slika 7):

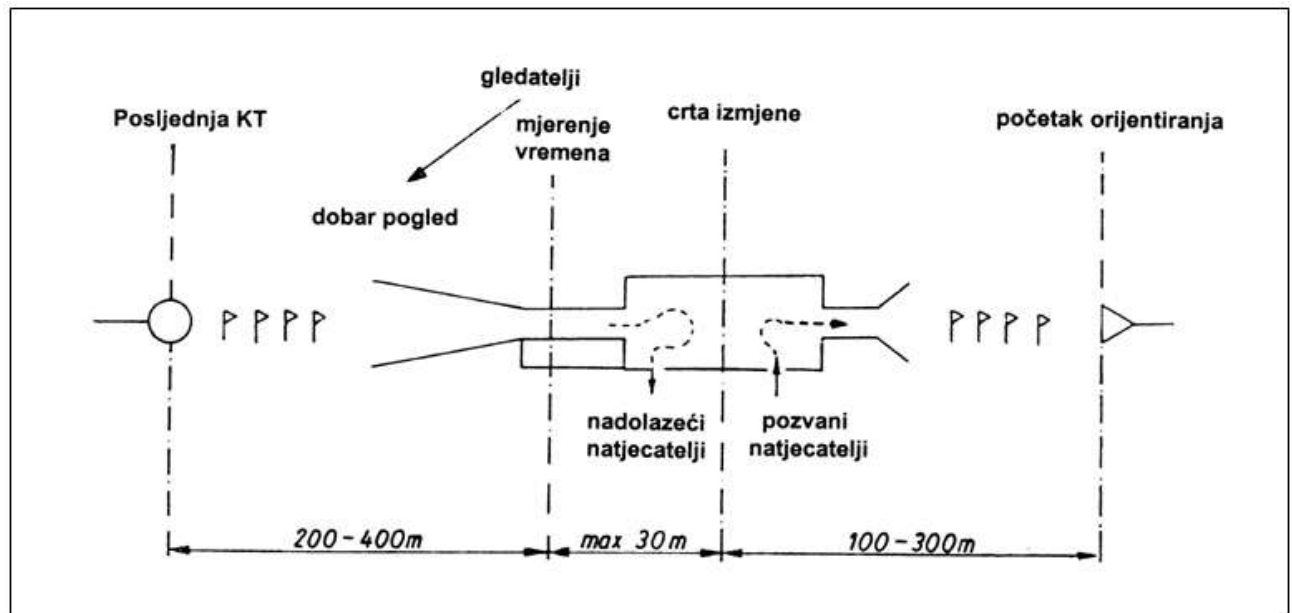
Slika 7: Odgovarajuće kombinirano grananje za štafetu od tri izmjene

Dugačka prva dionica također pomaže razdvajanju natjecatelja. Na štafetnom natjecanju "Jukola" u Finskoj starta više od 1000 muških seniorskih štafeta. Prve dionice su vrlo dugačke i iako je grananje jednostavno događa se da samo pet-šest natjecatelja zajedno dođe na prvu kontrolu. Za svaki slučaj postavljeno je ipak 30-tak SI stanica uz zastavicu.

3.5. Preporučene metode za štafeta natjecanja u Hrvatskoj

Za natjecanja na domaćoj razini gdje je mali broj štafeta i velika razlika u kvaliteti preporuka je korištenje Motala-metode koja je jednostavna i pregledna. Dodatna pogodnost jest da pri tisku staza, uz primjenu ove metode, mora tiskati samo onoliki broj različitih staza koliko štafeta ima članova. Staze se ne moraju u potpunosti razlikovati, nego mogu imati i nekoliko zajedničkih kontrola (npr. prolaznu KT ili KT za gledatelje). Motala metoda nije pogodna za dvočlane štafete.

Za međunarodna natjecanja s natjecateljima približno iste spremnosti pogodno je koristiti doradenu Vaennaesa metodu (slika 4) s tri grananja.

Slika 8: Primjer za postavljanje natjecateljskog centra

Na taj način dobivamo 27 različitih staza za svaku izmjenu.

A - D - G	B - D - G	C - D - G
A - E - H	B - E - H	C - E - H
A - F - I	B - F - I	C - F - I
A - D - H	B - D - H	C - D - H
A - E - I	B - E - I	C - E - I
A - F - G	B - F - G	C - F - G
A - D - I	B - D - I	C - D - I
A - E - G	B - E - G	C - E - G
A - F - H	B - F - H	C - F - H

Tablica 4: Kombinacije 27 različitih staza

kombinacija	1. izmjena	2. izmjena	3. izmjena	varijacije	
				skupine od 3	skupine od 9
1	A D G	B E H	C F I	a	I
2	B E H	C F I	A D G		
3	C F I	A D G	B E H		
4	A E I	B F G	C D H	b	
5	B F G	C D H	A E I		
6	C D H	A E I	B F G		
7	A F H	B D I	C E G	c	
8	B D I	C E G	A F H		
9	C E G	A F H	B D I		
10	A D H	B E I	C F G	d	II
11	B E I	C F G	A D H		
12	C F G	A D H	B E I		
13	A E G	B F H	C D I	e	
14	B F H	C D I	A E G		
15	C D I	A E G	B F H		
16	A F I	B D G	C E H	f	
17	B D G	C E H	A F I		
18	C E H	A F I	B D G		
19	A D I	B E G	C F H	g	III
20	B E G	C F H	A D I		
21	C F H	A D I	B E G		
22	A E H	B F I	C D G	h	
23	B F I	C D G	A E H		
24	C D G	A E H	B F I		
25	A F G	B D H	C E I	i	
26	B D H	C E I	A F G		
27	C E I	A F G	B D H		
28	A D G	C F I	B E H	j	IV
29	B E H	A D G	C F I		
30	C F I	B E H	A D G		
31	A E I	C D H	B F G	k	
32	B F G	A E I	C D H		
33	C D H	B F G	A E I		
34	A F H	C E G	B D I	l	
35	B D C	A F H	C E G		
36	C E G	B D I	A F H		

37	A D H	C F G	B E	m	V
38	B E C	A D H	C F G		
39	C F G	B E I	A D H		
40	A E G	C D I	B F H	n	
41	B F H	A E G	C D I		
42	C D I	B F H	A E G		
43	A F I	C E H	B D G	o	
44	B D G	A F I	C E H		
45	C E H	B D G	A F I		
46	A D I	C F H	B E G	p	VI
47	B E G	A D I	C F H		
48	C F H	B E G	A D I		
49	A E H	C D G	B F I	r	
50	B F I	A E H	C D G		
51	C D G	B F I	A E H		
52	A F G	C E I	B D H	s	
53	B D H	A F G	C E I		
54	C E I	B D H	A F G		

4. Preporuke za postavljanje staza

Za štafetna natjecanja važe ista pravila i upute za postavljanje staza kao i za pojedinačna natjecanja. Uz to se kod štafetnih natjecanja posebna pažnja posvećuje sljedećem:

- ❑ Kontrolne točke moraju biti postavljene tako da prisutnost natjecatelja koji ovjerava čip ne olakšava njihovo pronalaženje dolazećem natjecatelju
- ❑ Natjecatelji koji napuštaju kontrolnu točku ne smiju olakšavati pronalaženje iste ostalim natjecateljima (oštri kutovi)
- ❑ Staza mora pružati dovoljno izbora puta pri čemu ne treba isključiti mogućnost da se natjecatelji češće vide i time se sačuva karakter trčanja "čovjek protiv čovjeka"
- ❑ Varijacije se pri tome ne smiju zamišljati na način da natjecatelji trče većinu staze zajedno i samo se razdvajaju u blizini kontrolne točke, već se mora pružati mogućnost samostalnog izbora puta između kontrolnih točaka
- ❑ Staze pojedinih natjecatelja trebaju biti otprilike iste duljine i tehničke zahtjevnosti tako da svaki natjecatelj mora pridonijeti jednakim dijelom rezultatu štafete; osim toga to omogućuje gledateljima bolje praćenje tijekom natjecanja pri izmjenama
- ❑ Obavezne dionice, pogotovo startna obavezna dionica, moraju biti što kraće
- ❑ U slučaju velikog broja natjecatelja poželjno je korištenje Farsta-metode; pritom se treba paziti na:
 - Staze prvih izmjena moraju se toliko često granati da se staze svih prvih izmjena, kao i svih drugih izmjena, parno razlikuju na najmanje jednom grananju, odnosno u slučaju velikog broja natjecatelja što je moguće manje štafeta trči potpuno jednaku stazu
 - Za natjecatelje posljednje izmjene treba se po mogućnosti na zadnjoj trećini staze odrediti isti redoslijed kontrolnih točaka bez varijacija
- ❑ Natjecatelju treba onemogućiti da iz zapisa na svojoj karti zaključuje koje varijacije trči on ili suparnici
- ❑ Prve kontrolne točke za prve izmjene trebaju biti blizu jedna drugoj bez obzira na metodu koja se koristi. Natjecatelji prve izmjene ne smiju iz izbora puta zaključiti

raspored određenih varijacija prema štafetama. Tako je npr. pogodno kod Motala ili Vaennaessa metode koristiti samo jednu ili dvije prve kontrolne točke.

- ▶ Za kontrolne točke koje su postavljene blizu jedna drugoj treba izabrati različite zemljišne detalje (objekte)
- ▶ Kodne oznake kontrola u grananju moraju biti maksimalno različite (npr. 32, 57, 44)
- ▶ U ovisnosti od zemljišta moguće je kod Farsta metode produžiti staze prvih odnosno zadnjih izmjena pomoću nekoliko dodatnih kontrolnih točaka na početku odnosno na kraju. Ove kontrolne točke i njihov redoslijed iste su za sve štafete, međutim one onemogućuju usporedbu vremena pojedinih izmjena
- ▶ U ovisnosti o broju natjecatelja na kontrolnim se točkama, naročito na početku i pri kraju, mora postaviti više SI-stanica
- ▶ Za organizaciju i postavljanje staze jednostavnije je za sve kategorije jednog natjecanja koristiti istu metodu

5. Preporuke za organizaciju

5.1. Preporuke za pripremu

U točki 3. predstavljene metode rasporeda dionica kod štafetnih natjecanja zahtijevaju posebno temeljitu pripremu. Uz korištenje tablica iz privitka može se krenuti sljedećim načinom:

1. Na startnu listu unosi se ime štafete, ime natjecatelja i redni broj izmjene (1., 2., 3. ili 4.) i startni broj štafete.
2. Broj prijavljenih štafeta određuje broj varijacija koje se moraju koristiti.
3. Svakoj štafeti pridružuje se jedna od kombinacija dionica iz tablice po redu, odozgo prema dolje. Klubovi koji imaju više štafeta ili štafete iste kvalitete koje nastupaju u istoj kategoriji trebaju biti uvrštene u istu skupinu. Potrebno je prekriti sve iskorištene kombinacije dionica staza.
4. Opisi kontrolnih točaka moraju biti na karti. Varijacije se neupadljivo upisuju na kartu ili opisu kontrola.
5. Svaka karta na poleđini mora biti vidljivo označena startnim brojem i rednim brojem izmjene, a poželjno je i bojom izmjene.
6. Karta s opisom kontrolnih točaka postavlja se na mjestu preuzimanja karte prema redoslijedu izmjena.
7. Na cilju natjecatelj obavezno predaje kartu.

Postavljač staze obvezno prije početka natjecanja, zbog brze i točne obrade rezultata, predaje kombinacije staza pojedinih štafetnih momčadi osobama koje rade na obradi rezultata. Uz startni i redni broj izmjene obavezno moraju biti navedene varijacije staze.

5.2. Natjecateljski centar

Natjecateljskom centru štafetnog natjecanja mora se posvetiti posebna pažnja. Smještaj i raspored natjecateljskog centra određuje zanimljivost natjecanja za publiku. Start, izmjena i cilj štafetnog natjecanja čine cjelinu i trebaju biti pregledni svim gledateljima i ostalim sudionicima (također i natjecateljima). Od posebne je važnosti vidljivost i uočavanje sa što veće udaljenosti onih natjecatelja koji prilaze cilju. Time je omogućena uredna izmjena i u slučaju nenajavljenog dolaska te gledatelji mogu pratiti sprinterske odluke u završnici.

Pomoću odgovarajućih ograda mora se osigurati nesmetan rad službenih osoba.

Na slici 8, prikazan je primjer za postavljanje natjecateljskog centra.

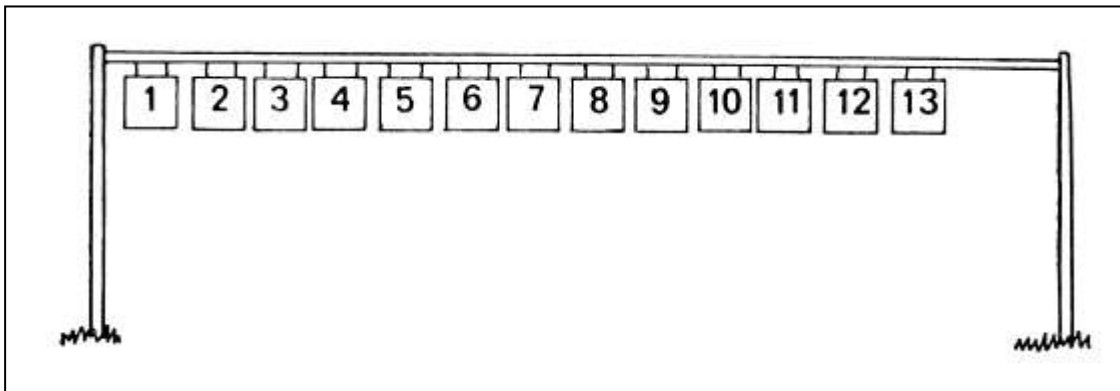
5.3. Start

Osnovna odlika štafeta je istodobni start svih prvih izmjena jedne kategorije. Prve izmjene svih štafeta najmanje jedne kategorije prije starta stoje na dovoljno širokoj startnoj crti. U slučaju velikog broja natjecatelja, prve izmjene mogu startati iz više redova. Startni signal treba biti dovoljno glasan (startni pištolj) uz mogućnost dodatnih vidljivih signala. Startna crta masovnog starta treba se nalaziti u neposrednoj blizini područja izmjene i cilja. Kod Motala i Vaennaesa metode se zbog mogućnosti uspoređivanja vremena mora paziti na istu duljinu obvezne dionice od starta do startne točke, odnosno od izmjene do startne točke. Početak orijentacije mora u svim metodama i za sve izmjene biti na istom mjestu. Moguće odstupanje od ovog uvjeta je Farsta metoda kad se produlji staza prvih izmjena s jednom ili više kontrolnih točaka ispred.

5.4. Izdavanje karata

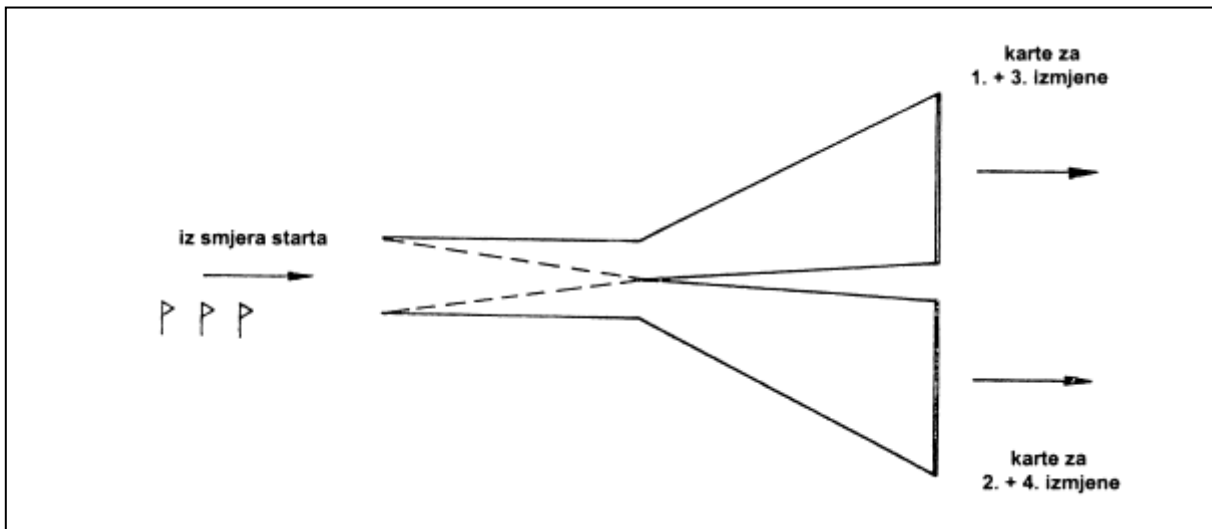
Izdavanju karata se pri štafetnom natjecanju, zbog primjene različitih varijacija dionica, mora pristupiti s posebnom pažnjom. Svaki natjecatelj mora bezuvjetno dobiti kartu koja je izvlačenjem određena za njega. U suprotnom je u opasnosti regularnost natjecanja. Za start su nam na raspolaganju sljedeće mogućnosti:

- ▶ Najjednostavniji oblik koristi se za manji broj natjecatelja. Kartu položimo naopako na zemlju neposredno na startnu crtu, u skladu sa startnim brojem, i osiguramo je da ne odleti. Sa startnim signalom natjecatelj može uzeti i okrenuti kartu.
- ▶ Karte se nadohvat ruke objese na startnoj crti ili na odgovarajućoj udaljenosti, s jasno vidljivim startnim brojevima (slika 9). Natjecatelji uzimaju obješene karte nakon starta. Ako su karte udaljene od starta mora se paziti da ostale karte, nakon uzimanja karata prvih izmjena, ostanu stabilno pričvršćene. To znači da se karte ne treba vješati na užeta, nego na stabilnu konstrukciju.

Slika 9: Primjer konstrukcije (naprave) za pričvršćivanje karata

Ako se naprava na kojoj su karte obješene ili pričvršćene koristi u tijeku natjecanja više puta, može se postaviti kako je prikazano na slici 10. Karte prvih i trećih izmjena nalaze se s jedne strane, a karte drugih i četvrtih s druge strane. Pravilno upućivanje natjecatelja prema kartama od iznimne je važnosti i organizator ga mora vrlo savjesno provesti. Karte svih izmjena mogu se postaviti prije početka natjecanja.

Slika 10: Primjer postavljanja naprava za pričvršćivanje karata

Preuzimanje karata može se organizirati neposredno nakon izmjene ili na kraju obavezne dionice, tj. neposredno prije početka orijentiranja (start point). Također je moguće organizirati preuzimanje karata na način da natjecatelji koji predaju izmjenu predaju kartu sljedećem natjecatelju svoje štafete. Natjecatelji uzimaju karte uglavnom sami, na temelju svog startnog broja, tako da je svaki natjecatelj odgovoran za preuzimanje karte. Organizator time nije oslobođen zadatka provjere pravilnog izbora karte svakog pojedinog natjecatelja i mora spriječiti uzimanje krivih karata. Nije potrebno, ali je poželjno, da suci navode natjecatelje do njihove karte.

Natjecatelji koji su preuzeli pogrešnu kartu su diskvalificirani. Za slučaj zamjene karata moraju postojati rezervne karte (prema mogućnosti karte svih različitih staza) i popis kontrola (zbog varijacije dionica) za svakog natjecatelja uz njihov opis. Tijekom natjecanja uz karte stalno mora biti osoba osposobljena za takve situacije.

5.5. Izmjena

Natjecatelji koji se približavaju cilju moraju biti najavljeni s jedne od posljednjih kontrola, najkasnije dvije minute prije dolaska natjecatelja u cilj. Uz dobar uvid ulaska u cilj, dolazak natjecatelja mora biti najavljen i u slučaju otkazivanja radio-veze, kako bi se osigurala pravilna i pravovremena izmjena.

U prostoru cilja/izmjene natjecateljskog centra natjecatelj pri povratku prvo prolazi kroz sljedeće postaje:

1. Mjesto mjerenja vremena
2. Područje izmjene, tjelesnim dodirrom
3. Predaja karte

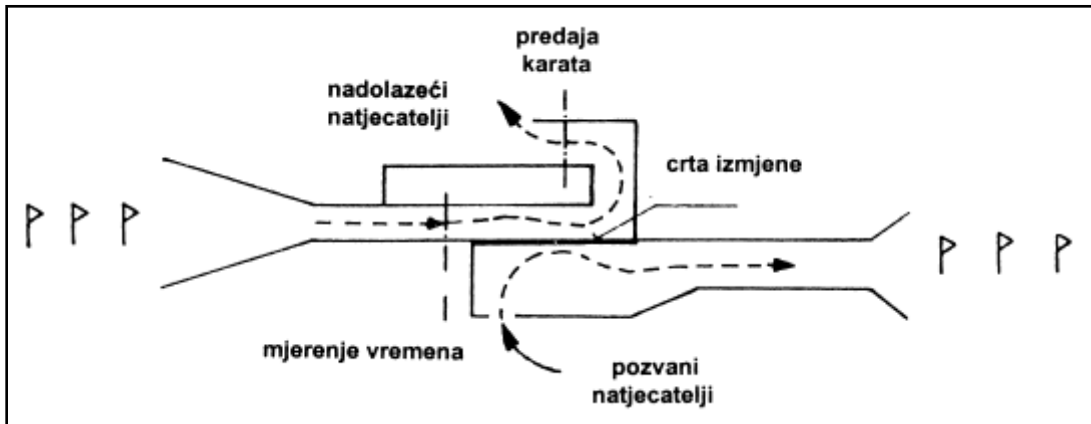
Organizator ovaj redosljed može promijeniti, ako je to potrebno.

Kontrolor provjerava pravilnu izmjenu.

Izmjena se može izvršiti u smjeru dolaska natjecatelja ili u suprotnom smjeru.

Organizator mora osigurati predaju karte. Karta se vraća svakom pojedinom natjecatelju tek nakon završetka natjecanja. S ciljem izbjegavanja naglog zaustavljanja pridošlih natjecatelja

izmjena se može postaviti na način da natjecatelj koji odlazi kreće paralelno smjeru dolaska natjecatelja koji utrčava, prema slici 11. (vidi razliku prema osnovnoj shemi organizacije cilja, slika 8).

Slika 11: Primjer postavljanja mjesta za izmjene

5.6. Cilj

Cilj se mora nalaziti u istoj ravnini s mjestom mjerenja vremena izmjena. Kao ciljni koridor može se koristiti isti koridor koji je korišten za prethodne izmjene. Kod značajnih natjecanja ili natjecanja s mnogo natjecatelja za ulazak u cilj može se koristiti posebni koridor paralelno postavljenim koridoru izmjena. Širina koridora zbog mjerenja vremena mora biti oko 5m kako bi se omogućilo nesmetano utrčavanje više natjecatelja kroz crtu cilja (finiširanje). Tijekom štafetnog natjecanja nužno je postojanje sudaca ili videokamere za odlučivanje o redosljedu utrčavanja. Sudska odluka je konačna. U svim metodama grananja zadnja kontrola mora biti zajednička.

Od prostorne usklađenosti izmjene i cilja dozvoljeno je odstupiti u slučaju kad se primjenom Farsta ili kombinirane metode staza posljednjeg trkača produži za jednu ili više kontrolnih točaka.

5.7. Obrada i prikaz podataka

Pored svog osnovnog zadatka, izračunavanja vremena pojedinih izmjena i ukupnog vremena štafete, računski centar ima u štafetnom natjecanju zadaću održavanja atraktivnosti i zanimljivosti natjecanja za publiku. Za obavljanje ove zadaće potrebna je sposobnost brzog sagledavanja tijekom natjecanja i važnosti pojedinih rezultata. Sljedeće informacije moraju se pružiti u najkraćem vremenu:

1. Prikaz svih startnih brojeva štafeta čiji se natjecatelji pozivaju na izmjenu.
2. Označavanje štafeta koje su izmijenile (uobičajeno je da se jednostavno prekrži startni broj štafete koja je izmijenila).
3. Prikaz ukupnog vremena štafete nakon svake izmjene i nakon ulaska u cilj (konačno vrijeme).
4. Prikaz pojedinačnog vremena natjecatelja.
5. Nakon što su krenuli svi natjecatelji posljednje izmjene (masovni start) dozvoljeno je objaviti sistem grananja.

Usporedno s rezultatima koji se objavljuju u pismenom obliku potrebno je preko razglasa pratiti natjecanje i objaviti što više zanimljivosti. Posebnu pažnju treba obratiti najavi natjecatelja s posljednje KT te izmjeni i utrčavanju u cilj.

5.8. Rezultati

U službenim rezultatima moraju se uz postignuto vrijeme štafete navesti i vremena pojedinih izmjena, te kumulativna vremena nakon svake izmjene. Neophodno je navesti metodu koja je korištena za grananja te sistem dionica za svakog natjecatelja. Službeni rezultati pišu se prema sljedećem primjeru:

Seniorke:

3600-3720m, 210m, 9 KT

1. Jelen	156.55		
1. Martina Bedeković	64.12	64.12 (3)	
2. Nikolina Cuković	45.56	110.08 (1)	
3. Ana Ješovnik	46.47	156.55 (1)	
2. Maksimir	167.25		
1. Tena Sakar	73.43	73.43 (4)	
2. Ana Vukelić	48.44	122.27 (2)	
3. Dunja Uroić	44.58	167.25 (2)	
3. Sljeme	330.01		
1. Marija Kaučić	120.01	120.01 (5)	
2. Inja Žuk	116.03	236.04 (4)	
3. Antonija Orlić	93.57	330.01 (3)	

itd.

6. Opisi kontrola

Od posebne važnosti za štafetno natjecanje je pravilni opis kontrola svake staze. Kako su staze većinom različite potrebno je posebnu pažnju posvetiti provjeri opisa kontrola za svaku stazu. **Ovdje se najčešće griješi!** Raspored kontrola i grananja po izmjenama, te provjera odgovarajućih kodnih brojeva i opisa od ključne je važnosti za uspjeh natjecanja. Provjeru moraju provesti najmanje dvije osobe, a bolje i više.

Opisi kontrola se tiskaju na kartu ili pričvršćuju ljepljivom.

Prije natjecanja smiju se objaviti samo kodni brojevi i opisi kontrola svih kontrola što sprečava da natjecatelji unaprijed znaju sistem grananja i raspored kontrola te se time sprečava "šlepanje".

Opisi kontrola se tiskaju ili pričvršćuju u smjeru sjevernica.

Privitak 7.

OČEKIVANA VREMENA POBJEDNIKA I PREPORUČENE DUŽINE STAZA

Kategorija	Dnevna pojedinačna natjecanja						Štafetna natjecanja Relay		Noćna natjecanja Night	
	Sprint (Park)		Srednja staza Middle		Duga staza Long		Prep. vrijeme pobjede (min)	Prep. duljina staze (km)	Prep. vrijeme pobjede (min)	Prep. duljina staze (km)
	Prep. vrijeme pobjede (min)	Prep. duljina staze (km)	Prep. vrijeme pobjede (min)	Prep. duljina staze (km)	Prep. vrijeme pobjede (min)	Prep. duljina staze (km)				
M21A	12-15	2,6	30	4,0	70	10,0/500	30-40	4,2	60	6,0
Ž21A	12-15	2,2	30	3,0	55	5,5/275	30-40	3,4	40	3,0
M65					40	3,0/150				
M55					40	3,6/180				
M45					50	4,4/220				
M35	12-15	2,2	25	2,5	55	6,5/325	30-40	3,0	40	3,0
M21B					45-50	4,0/200				
M20	12-15	2,1	20-25	2,5	55	6,0/300	30-40	3,4	40	3,0
M16	12-15	1,9			50	4,0/200	20-30	1,7		
M14					40	3,0/150				
M12	12-15	1,5			25	2,2/110			-	
Ž45					35	3,0/150				
Ž35					45	3,5/175				
Ž21B					40	3,0/150				
Ž20	12-15	1,8	20-25	2,2	45	4,1/205	30-40	2,3	30	2,5
Ž16	12-15	1,6			40	3,5/175	20-30	1,5		
Ž14					30	3,0/150				
Ž12	12-15	1,5			25	2,2/110			-	

Kod svih natjecanja, osim sprinta, je kod navedene preporučene staze predviđen uspon od 5%. Uspon se računa na idealnoj dionici. Ako ukupan uspon prelazi 5% potrebno je stazu skratiti ovisno o postotku uspona.

Primjer:

- Ako ukupan uspon prelazi 5% za 100m, stazu je potrebno skratiti za ukupno 1000 metara.
- Ako je ukupan uspon ispod 5% za 50m, dozvoljeno je stazu produljiti za ukupno 500 metara.

Za Prvenstva Hrvatske na dugoj stazi preporučenu duljinu staza treba povećati 20%.

Startni interval u kategorijama M 21E i Ž 21E mora biti minimalno 4 minute.

NATJECATELJSKE KATEGORIJE U ODNOSU NA STUPANJ TEHNIČKE TEŽINE STAZA

Zahtjevnost	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Natjecateljske kategorije	M12 Ž12	Ž14	M14	M65 Ž21B Ž16	M21B M16 Ž45	M55 Ž20	M45 M20 Ž35	Ž21A M35	M21A Ž21E	M21E

Privitak 8.

POPIS KONTROLORA I POSTAVLJAČA STAZA

1. Ivica Bertol - nacionalni kontrolor od 25.02.2012.	16. Edi Ocvirk - nacionalni kontrolor od 14.03.1998.
2. Vedran Bijelić - nacionalni kontrolor od 25.02.2012.	17. Anton Paravić - nacionalni kontrolor od 27.09.2004.
3. Franjo Budi - nacionalni kontrolor od 27.09.2004.	18. Eduard Perković - nacionalni kontrolor od 27.09.2004.
4. Darko Duhović - kontrolor od 19.01.2001. - pomoćnik kontrolora od 14.03.1998.	19. Tihomir Salopek - kontrolor međunarodnih natjecanja od 19.1.2001. - nacionalni kontrolor od 14.03.1998.
5. Damir Gobec - IOF event adviser od 2012. - kontrolor međunarodnih natjecanja od 14.03.1998.	20. Sabina Seražin Korper - nacionalni kontrolor od 14.03.1998.
6. Ivana Gobec - IOF event adviser od 2012. - nacionalni kontrolor od 25.02.2012.	21. Nikolina Štepan - nacionalni kontrolor od 25.02.2012.
7. Karlo Gobec - IOF event adviser od 25.06.2002. - kontrolor međunarodnih natjecanja od 1997.	22. Valentina Štepan - nacionalni kontrolor od 25.02.2012.
Neda Gobec - IOF event adviser od 25.06.2002 (trenutno nema aktivan status u IOFu) - nacionalni kontrolor od 14.03.1998.	23. Silvio Šafran - kontrolor od 19.01.2001.
8. Tomislav Kaniški - IOF event adviser od 25.06.2002. - kontrolor međunarodnih natjecanja od 1997.	24. Dario Štambuk - IOF event adviser od 20.3.2005. (trenutno nema aktivan status u IOF-u) - kontrolor od 14.03.1998.
9. Damir Klobučarić - nacionalni kontrolor od 27.09.2004.	25. Marin Štefanac - nacionalni kontrolor od 27.09.2004.
10. Željko Koščak - nacionalni kontrolor od 19.01.2001.	26. Alen Tadijanić - nacionalni kontrolor od 14.05.2001.
11. Zoran Krivokapić - nacionalni kontrolor od 06.09.1999.	27. Ivo Tišljar - IOF event adviser od 1994. (trenutno nema aktivan status u IOF-u) - kontrolor međunarodnih natjecanja
12. Sonja Lesjak - nacionalni kontrolor od 14.03.1998.	28. Vladimir Tkalec - nacionalni kontrolor 19.01.2001.
13. Ivo Lukačić - nacionalni kontrolor od 14.03.1998.	29. Alen Tomić - nacionalni kontrolor od 19.01.2001.
14. Darko Merunka - nacionalni kontrolor od 14.03.1998.	30. Nikola Tot - nacionalni kontrolor od 19.01.2001.
15. Bojana Nikolić - nacionalni kontrolor od 27.09.2004.	31. Ivica Urbanc - nacionalni kontrolor od 08.03.2001.

32. Dunja Uroić - nacionalni kontrolor od 14.03.1998.
33. Milivoj Uroić - nacionalni kontrolor od 14.03.1998.
34. Tomislav Varnica - IOF event adviser od 20.3.2005. - nacionalni kontrolor od 14.03.1998.

35. Bojan Vukelić - nacionalni kontrolor od 19.01.2001.
36. Mladen Vukmanović - nacionalni kontrolor od 25.02.2012.
37. Sanja Žužić - nacionalni kontrolor od 25.02.2012.

Bilješke: